

พฤติกรรมการณ์อ่านและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการณ์อ่านหนังสือของ
ของนักเรียนระดับ ปวช.2 แผนกช่างยนต์ กลุ่ม ชย.2/1
วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

โดย

นาย มงคล มั่นทาลัย

ประจำปีการศึกษา 1/2567
แผนกวิชาเทคนิคพื้นฐาน วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีการเรียนรู้ได้อย่างมากมาย มนุษย์สามารถใช้ความรู้นั้นเพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมของตนได้ จากพัฒนาการทางร่างกายและสมอง หรือโดยการพัฒนาจากการเรียนรู้เพื่อการอยู่รอดในสังคมก็ตาม มนุษย์มีวิวัฒนาการของการเรียนรู้ที่ต่างออกไปจากสัตว์อื่นๆ เริ่มตั้งแต่การเรียนรู้เพื่อที่จะมีชีวิตรอดตามสัญญาณของสิ่งมีชีวิตไปสู่การทำมาหากินยังชีพ จนพัฒนาขึ้นเป็นวิถีชีวิตของชนเผ่า จนเริ่มมีการทำให้การเรียนรู้มีรูปแบบขึ้น เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้จากคนรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง (wikispaces, 2015) การเรียนจึงเริ่มต้นจากคนในครอบครัว ก่อนเริ่มเข้าสู่การเรียนรู้ทางสังคม สังคมแห่งการเรียนรู้เป็นคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายเมื่อไม่นานมานี้ ทั้งในหน่วยงานของรัฐและเอกชน และเชื่อกันว่าสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศชาติ เพื่อที่จะสามารถแข่งขันได้ในเศรษฐกิจยุคโลกาภิวัตน์

นักวิชาการได้ให้คำนิยามหรือคำจำกัดความของคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสังคมแห่งการเรียนรู้ไว้มากหลาย กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2538) กล่าวว่า สังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง สังคมที่มีกระบวนการส่งเสริมให้สมาชิกในสังคมใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด และความสามารถของตน ซึ่งจะช่วยให้ชีวิตคนโดยส่วนรวมเป็นไปอย่างราบรื่น แม้นมาส ซวลิต (2540) ได้ให้คำจำกัดความสังคมแห่งการเรียนรู้ หมายถึง สังคมที่ประกอบด้วยบุคคลที่เข้าใจความสำคัญของการเรียนรู้ เพื่อดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการสร้างความผาสุกและความเจริญของสังคม สเตอร์ท (1998) ได้อธิบายถึงสังคมแห่งการเรียนรู้ว่าเป็นสังคมที่มีการเพิ่มทักษะและความรู้อย่างเป็นระบบให้สมาชิกในสังคม เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมใหม่ๆ ทางเทคโนโลยี ซึ่งจะทำให้เป็นสังคมที่ได้เปรียบในเชิงการแข่งขันในตลาดโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การเกิดขึ้นของตัวอักษรกรีกได้กลายเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์ นั่นคือ การเคลื่อนย้ายจากวัฒนธรรมการพูดสู่วัฒนธรรมการอ่าน ตัวอักษรไม่เพียงเปลี่ยนแปลงชีวิตของมนุษย์เท่านั้น มันยังเปลี่ยนสมองของมนุษย์ด้วย ภาษาเขียนทำให้ความรู้เป็นอิสระจากความทรงจำและยังทำให้จิตใจเปิดกว้างต่อการคิดและการแสดงออก รวมทั้งความสามารถในการเรียนรู้ตามศักยภาพของมนุษย์ การเขียนจึงเป็นการเพิ่มพูนสติปัญญา ภาษาเขียนได้ถูกพัฒนาขึ้นสำหรับนักอ่านในยุคกลาง เมื่อจำนวนของคนอ่านหนังสือออกเพิ่มขึ้น จำนวนหนังสือก็เพิ่มขึ้นด้วย การอ่านได้กลายเป็นหนทางสำหรับความก้าวหน้า ในคริสต์ศตวรรษที่ 2 นักเขียนได้กำหนดกฎสำหรับลำดับอักษรที่เป็นมาตรฐาน การกำหนดวรรคเพิ่มความสามารถในการทรงจำทำให้สามารถอ่านได้เร็วขึ้นและเข้าใจได้มากขึ้นส่งผลให้วงจรในสมองเปลี่ยนแปลงไปมาก (นภาพร ลิ้มปิยากร, 2558)

การอ่านหนังสือไม่เพียงมีค่าแค่ให้ความรู้กับผู้อ่าน แต่มันยังเป็นหนทางที่คำพูดของผู้เขียนจะไปดันเร้าในจิตใจของผู้อ่าน บรรยากาศของความเจิบในการอ่านหนังสือต่อเนื่องกันอย่างยาวนานจะทำให้ผู้อ่าน

สามารถที่จะสรุป เปรียบเทียบและบ่งชี้ความคิดของตนเองได้ ความคิดของนักอ่านจึงลึกซึ้งขึ้นเมื่อพวกเขาอ่านลึกขึ้น การอ่านหนังสือเป็นการทำสมาธิแบบหนึ่ง มันไม่เกี่ยวข้องกับการปลดปล่อยจิตใจ แต่มันเป็นการเติมหรือเสริมสร้างจิตใจ (นภาพร ลิ้มปิยากร, 2558)

ความสามารถในการอ่านของแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางคนอ่านได้รวดเร็วและเข้าใจ ในขณะที่อีกหลายคนอ่านได้ช้าและเกิดอุปสรรคในการอ่าน การที่ผู้อ่านจะประสบความสำเร็จในการอ่านมากน้อยเพียงใด นั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการอ่าน คือ ลักษณะของวัสดุการอ่าน คือ จะต้องไม่ปิดกั้นหรือเป็นกำแพงขวางความเข้าใจในการอ่าน และลักษณะของผู้อ่าน ทั้งในด้านของระดับสติปัญญา ความรู้ในด้านคำศัพท์ ภูมิหลังในเรื่องความรู้และประสบการณ์ ความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ความรู้สึก และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการอ่าน (วลัยภรณ์ อาทิตย์เที่ยง, 2529) ในอดีตถึงปัจจุบันสังคมไทยยังคงห่างไกลจากการเป็น “สังคมการเรียนรู้” (ประภากร แก้ววรรณ, 2551: 167) การจัดการศึกษาของประเทศไทยนั้นถูกมองว่าล้าหลังและล้มเหลวเสมอมา (สมพงษ์ จิตระดับ สุอังคะวาทิน, 2555)

การศึกษาไทยได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ถึงปัญหาและความล้มเหลวที่เกิดขึ้น จากการจัดอันดับตามรายงานของ World Economic Forum ในปี พ.ศ. 2555-2556 ระบุว่าประเทศไทยมีอันดับคุณภาพทางการศึกษาลำดับสุดท้ายในกลุ่มประเทศอาเซียนที่ได้รับการจัดอันดับ (คมชัดลึกออนไลน์) ซึ่งมูลเหตุที่สำคัญมาจากปัญหาที่สะสมมานานหลายประการอันเกิดมาจากระบบการเรียนการสอน หลักสูตร ครูผู้สอน โอกาสการเข้าถึงการศึกษา รวมไปถึงคุณภาพของนักเรียนไทย ประกอบกับการศึกษาไทยในอดีตส่งเสริมให้ผู้เรียนเน้นการท่องจำมากกว่าการอ่านหนังสือเพื่อให้เกิดความเข้าใจ (wikipedia) ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านหนังสือของคนไทย ที่อาจได้รับผลกระทบมาจากการศึกษาของสังคมไทย

ทั้งนี้ งานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือที่ผ่านมาพบว่า ผู้วิจัยส่วนใหญ่มุ่งประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านหนังสือเชิงปริมาณการอ่านหนังสือเพียงอย่างเดียว และเลือกศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือโดยมุ่งศึกษาเพียงวัยอย่างใดวัยหนึ่งเสียเป็นส่วนใหญ่ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านเชิงปริมาณและคุณภาพยังพบน้อยมากในวงการศึกษา รวมถึงการศึกษากฎการอ่านหนังสือและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาสายวิชาชีพ ยังไม่เคยมีผู้ศึกษามาก่อน ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาในระดับประกาศวิชาชีพชั้นสูงของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงใหม่ เนื่องจากช่วงวัยนักศึกษาเป็นช่วงวัยที่มีความคาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ รวมถึงเป็นช่วงวัยที่ค่อนข้างสามารถอ่านหนังสือได้หลากหลายประเภท อีกทั้งยังช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าถึงชุดข้อมูลที่จะนำมาศึกษาได้โดยง่าย

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เลือกนักศึกษาในระดับประกาศวิชาชีพวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง เป็นฐานข้อมูลชุดสำคัญในการศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ โดยจุดมุ่งหมายของงานวิจัยในครั้งนี้คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษา นักศึกษาในระดับประกาศวิชาชีพวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จึงเป็นข้อมูลสำคัญที่จะสามารถ

นำมาศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านหนังสือและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาในระดับประกาศวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาในระดับประกาศวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการอ่านและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ปีการศึกษาที่ 1/2567 ขอบเขตในการวิจัยครั้งนี้มีดังต่อไปนี้ คือ

1.3.1 ขอบเขตประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการอ่านหนังสือเฉพาะกรณีนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพงจำนวน 9 คน ดังจะได้แจกแจงรายละเอียดตามตารางต่อไปนี้

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	จำนวนนักศึกษาทั้งหมด	ขนาดตัวอย่าง
สาขาวิชาช่างยนต์	9	9
รวม	9	9

1.3.2 ขอบเขตเนื้อหา

2.1) ตัวแปรต้น: พฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

2.2) ตัวแปรตาม: ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ประกอบด้วยปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยภายใน และ 2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยทางจิตวิทยา

2.3) การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการอ่านและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง เลือกศึกษาตามกรอบแนวคิด “ทฤษฎีการเรียนรู้” และ “ทฤษฎีแรงจูงใจ”

2.4) การวิจัยในครั้งนี้ เลือกศึกษานักศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 2 ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ที่มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด

2.5) การวิจัยในครั้งนี้ เลือกศึกษานักศึกษา ชั้นปีที่ 2 ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง เท่านั้น และยังคงมีสภาพเป็นนักศึกษาจนถึงวันสิ้นสุดการทำวิจัย

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1) **หนังสือ** หมายถึง หนังสือทุกประเภทที่นักศึกษาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพงเลือกอ่าน

2) **การอ่านหนังสือ** หมายถึง กระบวนการรับรู้ความหมายจากสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นสมอง และแสดงปฏิกิริยาตอบสนองจากสิ่งเร้าของนักศึกษาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

3) **พฤติกรรมการอ่านหนังสือ** คือ การกระทำที่แสดงออกถึงความสนใจและความชอบอ่าน การหาโอกาสหรือการเลือกเวลาในการอ่าน เป็นการตัดสินใจที่จะอ่านหนังสือตามความสมัครใจของนักศึกษาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

5) **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ** หมายถึง สภาพที่เอื้อ เกื้อหนุน เป็นองค์ประกอบร่วมต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

6) **นักศึกษา** หมายถึง นักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ทราบถึงพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

2) ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

3) เป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือมิติอื่นในการศึกษาและการวิจัยต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการอ่านและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 ช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จำนวน 9 คน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่าน

2.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้

2.1.3 ทฤษฎีแรงจูงใจ

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 การพัฒนากรอบความคิด

2.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่าน

2.1.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน

1) ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นกระบวนการรับรู้ความหมายจากสิ่งที่อ่าน และการอ่านถือทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่ง ซึ่งใช้ในการแสวงหาความรู้ และเพื่อความบันเทิง ทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะที่จำเป็น ต้องฝึกฝนให้กับนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้

ดนยา วงศ์ธนะชัย (2542: 4) กล่าวถึง ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ กระบวนการที่เกี่ยวข้องทั้งร่างกาย คือ การมองเห็นตัวอักษร และทางสมอง คือ การเข้าใจความหมายของตัวอักษรและการแปลความตัวอักษรนั้น

แมนมาส ขวลิขิต (2537: 232) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ การใช้ศักยภาพของสมองเพื่อรับรู้ แปลความหมายและเข้าใจปรากฏการณ์ ข้อมูล ข่าวสาร เรื่องราว ประสบการณ์ ความคิด ความรู้สึก และจินตนาการ ตลอดจนสาระอื่นๆ ซึ่งมีผู้แสดงออกโดยสัญลักษณ์ที่เป็นลายลักษณ์

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 1) กล่าวถึง ความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ ความสามารถของมนุษย์ที่เข้าใจความหมายสัญลักษณ์ต่างๆจากสิ่งที่อ่าน ซึ่งสอดคล้องกับคากล่าวของพิศมัย อำไพพันธุ์ (2548: 4) กล่าวถึงความหมายของการอ่านว่า การอ่าน คือ กระบวนการใช้สายตา และสองอย่างสัมพันธ์กัน เพื่อสร้างความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ และแปลความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ เหล่านั้นได้

Haris and Smith (1986: 8) ได้กล่าวถึงความหมายของการอ่านไว้ว่า การอ่าน คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับตัวอักษรโดยผ่านการคิดรวมทั้ง Goodman (1988: 4) กล่าวว่า การอ่านเป็นการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ในเนื้อหาที่เขียนและความคิดในการอ่าน ซึ่งผู้เขียนถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาและผู้อ่านแปลออกมาเป็นความ

จากความหมายของการอ่านข้างต้น สามารถที่จะกล่าวสรุปได้ว่า การอ่านคือ กระบวนการรับรู้ความหมายจากสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นสมอง และแสดงปฏิกิริยาตอบสนองจาก สิ่งเร้านั้น

2) ความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ ทั้งนี้แล้วการอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตของมนุษย์อย่างน้อย 6 ประการดังต่อไปนี้ (วรการณ สามโกเศศ, 2554: 8)

1. การอ่านคือการเปิดหน้าต่างและประตูเพื่อให้เกิดการไหลเข้าของความรู้และการมีทักษะในเรื่องต่างๆ ยิ่งอ่านมากและยิ่งอ่านได้หลากหลายภาษาก็ยิ่งมีประตูและหน้าต่างมากยิ่งขึ้น การอ่านจึงเป็นหนทางไปสู่ชีวิตมีราคาโดยแท้

2. การอ่านสร้างความคิดความอ่านให้แก่ผู้อ่านประวัติดุคคลสำคัญ คาพูดของนักปราชญ์ความคิดเห็นของผู้รู้ ไอเดียของคนทุกวัย ฯลฯ แร้งบันดาลใจและทัศนคติอันเหมาะสม ซึ่งเป็นปัจจัยกำหนดชะตาชีวิตมนุษย์ ล้วนมาจากการอ่านหนังสือที่มีคุณค่าทั้งสิ้น

3. การอ่านสร้างจินตนาการ และจินตนาการก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ (creativity) ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนนวัตกรรมในเรื่องต่างๆ ของมนุษยชาติ ถ้าไม่มีจินตนาการเราคงไม่มีหม้อหุงข้าว กระเป๋ามีล้อ โทรศัพท์ โทรศัพทมือถือ คอมพิวเตอร์ เครื่องบิน ฯลฯ เป็นแน่

4. การอ่านทำให้ผู้อ่านแตกฉานใน คลังคำ ซึ่งนำไปสู่ความคิด คนอ่านมากก็จะมี คลังคำหรือคำศัพท์มากไปด้วย ความคิดซึ่งอาศัยภาษาประกอบด้วยคลังคำเหล่านี้เป็นเครื่องมือบรรยาย จึงผูกพันกับการอ่าน ยกตัวอย่างเช่นคำว่า “กระอักกระอ่วน” ถ้าไม่เคยรู้จักคำนี้เลยก็เลยจะไม่สามารถอธิบายความรู้สึกเช่นที่ว่านี้ได้ คนที่อ่านและดูดซับข้อมูลและสามารถจัดระบบข้อมูลที่ได้รับมาได้เป็นอย่างดี จึงมีความคิดที่เป็นระบบจนสามารถสื่อสารออกมาได้ชัดเจน ซึ่งตรงข้ามกับคนอ่านหนังสือไม่ออกที่ประสบความยากลำบากในการบรรยายความรู้สึกของตนเอง และมักไม่สามารถนำเสนอความคิดของตนเองอย่างแตกฉานและเป็นระบบได้

5. การอ่านสร้างคุณธรรม การอ่านเรื่องราวของคุณธรรม เช่น ความดี ความกล้าหาญ ความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ฯลฯ ทำให้เกิดความเข้าใจความหมายของสิ่งเหล่านี้ เกิดแรงบันดาลใจ เกิดการเรียนรู้ และเกิดความคิดในเรื่องคุณธรรมขึ้น คุณธรรมไม่จำเป็นต้องเรียนรู้จากการเห็นตัวอย่างที่ดีเท่านั้น การอ่านซึ่งก่อให้เกิด การเรียนรู้ด้วยตนเองก็สามารถสร้างคุณธรรมในบุคลิกอุปนิสัยของบุคคลได้เช่นกัน

6. การอ่านก่อให้เกิดนิสัยรักการอ่านมากยิ่งขึ้นเกิดความชื่นชมและศรัทธาในการมีความรู้ การซึมซับนิสัยรักการอ่านเป็นคุณลักษณะสำคัญของคนใฝ่เรียนรู้ และเป็นคนที่สามารถพัฒนาได้

ทั้งนี้ ดนยา วงศ์ณะชัย (2542: 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านช่วยให้เกิดความรู้ทางวิชาการ การอ่านมีบทบาทสำคัญต่อการศึกษาเล่าเรียนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงอุดมศึกษา แม้ว่าการแสวงหาความรู้ในห้องเรียนได้จากครูผู้สอนโดยตรง แต่ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้จากการอ่านด้วยตนเอง อันก่อให้เกิดความเข้าใจทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

2. การอ่านช่วยพัฒนาอาชีพ การอ่านทำให้ทราบถึงข้อมูลต่างๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้สามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และพัฒนาอาชีพของตนให้เจริญก้าวหน้า

3. การอ่านช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การอ่านทำให้ทราบถึงพัฒนาการต่างๆ ของโลก ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสิ่งบันดาลใจให้ผู้อ่านนำความรู้ความคิดเหล่านั้น มามีส่วนสัมพันธ์กับการทำงานและชีวิตประจำวัน

4. การอ่านช่วยพัฒนาจิตใจให้เจริญงอกงาม การอ่านถือได้ว่าเป็นการพักผ่อนที่มีคุณค่าอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยเฉพาะการอ่านหนังสือวรรณคดี สารคดี นวนิยาย หนังสือธรรมะ นอกจากจะก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจและความรู้แล้ว ยังช่วยพัฒนาจิตใจให้เกิด ความเมตตาอารี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่อีกด้วย

5. การอ่านช่วยอำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน ตลอดจนป้องกันและแก้ปัญหาบางอย่างได้

6. การอ่านช่วยให้ผู้อ่านมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม การอ่านช่วยให้มนุษย์มีความรู้และเกิดปัญญา ความรู้และปัญญาจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้มนุษย์แสดงออกซึ่งอารมณ์ได้ถูกต้องกับกาลเทศะ ดังนั้นจะมีการกระทำหรือพฤติกรรมที่ถูกกาลเทศะตามมาด้วย

จากความสำคัญของการอ่านข้างต้นสามารถที่จะกล่าวสรุปได้ว่า การอ่านนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จใน ทุกๆ ด้าน ดังนั้นการอ่านจึงจำเป็นสำหรับการศึกษา การประกอบอาชีพ และครอบครัว

การอ่านควรจะมีคามมุ่งหมายในการอ่าน เพราะจะทำให้อ่านได้เร็วและตรงตาม ความต้องการ ความมุ่งหมายของการอ่านมีดังนี้ (กานต์มณี ศักดิ์เจริญ, 2546: 90)

1. อ่านเพื่อความรู้ เนื่องจากคนเราต้องการให้ความรู้ของตนงอกเงย ต้องการรู้ในสิ่งที่ปัญหา การอ่านจึงเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการแขนงต่างๆ

2. อ่านเพื่อให้เกิดความคิด ซึ่งการอ่านในลักษณะนี้เป็นการอ่านเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดที่สำคัญ การจัดลำดับขั้นแนวความคิดของผู้เขียน พิจารณาเหตุผลและแรงจูงใจในการเขียนเรื่องนั้นๆ เป็นการปลูกฝังนิสัยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอีกด้วย

3. อ่านเพื่อความบันเทิง เนื่องจากสภาวะแวดล้อมมีอิทธิพลต่อจิตใจ อารมณ์และร่างกายของมนุษย์เป็นอันมาก บางครั้งก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย การอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระไม่เป็นวิชาการ จะช่วยให้ความบันเทิงควบคู่ไปกับความรู้ ความคิด ได้สนุก ได้หัวเราะ เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ถึงขีดสุด นับได้ว่าการอ่านเพื่อความบันเทิงเป็นการพักผ่อนอย่างหนึ่ง

4. อ่านเพื่อสนองความต้องการอื่นๆ เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการตามธรรมชาติ คือ ต้องการความมั่นคงในชีวิต ต้องการการยอมรับ ต้องการความสำเร็จในชีวิต ซึ่งการอ่านจะช่วยชดเชยให้ได้

ดังนั้นความมุ่งหมายประการสำคัญของการอ่าน คือ อ่านเพื่อให้ความรอบรู้กว้างขวาง และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้แล้ว ทศนีย์ ศุภเมธิ (2542: 25-26) กล่าวถึงจุดประสงค์ในการอ่านโดยทั่วไปในระดับชั้นประถมศึกษาควรจะได้เน้นถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ให้มีความสามารถในการอ่านออกเสียงได้ถูกต้องรวดเร็วและเข้าใจเนื้อความที่อ่าน
2. ให้มีความสามารถในการอ่านในใจเพื่อเก็บข้อความและเรื่องราวที่อ่านนั้นได้ถูกต้อง
3. ให้เข้าใจความหมายของเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องและเก็บใจความได้
4. ให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน เช่น การอ่านให้ประโยชน์ทั้งด้านความรู้และ ความเพลิดเพลิน
5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน
6. ให้เด็กรู้จักคำต่างๆ ที่ได้พบเห็นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนได้
7. ส่งเสริมให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง เพราะการอ่านทำให้เด็กได้รู้เรื่องในอดีตและปัจจุบัน
8. ส่งเสริมให้เด็กรู้จักเลือกหนังสืออ่านตามใจชอบและความสนใจของเด็ก

จุดประสงค์สำคัญในการอ่านของนักเรียน คือ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่ได้อ่าน รวมทั้งสามารถนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนร่วมอีกด้วย

3) กระบวนการของการอ่าน

ตามทฤษฎีของ William S. Gray กระบวนการของการอ่าน ประกอบด้วย (ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล, 2546 อ้างใน Chicago: Scott Foresman, 1948 : 10) ดังนี้

1. การรู้จักคำ การรู้จักคำกับการสะกดคำได้ไม่เหมือนกัน บางคนสะกดคำได้โดยไม่รู้ความหมาย เพราะจำเอา การรู้จักคำ หมายถึง การตระหนักหรือระลึกถึงประสบการณ์จากการถูกกระตุ้นด้วยสัญลักษณ์ คือ ผู้อ่านต้องรู้สึกและรู้จักคำที่ปรากฏนั้นดีพอที่จะเข้าใจความหมายได้ ซึ่งมีลำดับ ดังนี้

1.1 จำคำศัพท์ได้ (โดยการท่องจำเป็นส่วนใหญ่)

1.2 ถ่ายทอดเสียงได้ คือ โยงหน่วยเสียง (phoneme) กับหน่วยคำ (grapheme) และประสมเสียงได้ นั่นคือ เห็นคำแล้วออกเสียงได้ถูกต้องนั่นเอง

1.3 ถ่ายทอดความหมายของคำต่างๆ ในบริบทนั้นได้

2. เข้าใจความหมายของคำ วลี และประโยค คือ เมื่อเห็นคำต่างๆ ซึ่งประกอบเป็นข้อความแล้ว เข้าใจความหมายไปตามลำดับ โดยเน้นว่าผู้อ่านต้องใช้ประสบการณ์เดิมของตนมาช่วยตีความหมายของคำในบริบทนั้น นอกจากนั้น ผู้อ่านยังต้องพิจารณาจุดประสงค์ของผู้เขียน อคติ หรือความรู้สึกที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อให้เข้าใจด้วย

3. มีปฏิกิริยาต่อข้อความที่อ่าน คือ อ่านไปคิดไปว่าผู้เขียนหมายถึงอะไร ในกรณีที่ข้อเขียนหนึ่งอาจมีนัยได้มากกว่าหนึ่งนัย ต้องอ่านโดยมีทั้งสติและปัญญาและความรู้สึก ประเมินได้ว่า ข้อความนั้นผู้อ่านจะยอมรับ หรือปฏิเสธด้วยเหตุผลใด ขั้นนี้ต้องอาศัยประสบการณ์เดิมมาช่วยประกอบการพิจารณา ดังนั้น นักอ่านที่รอบรู้จะเข้าใจได้ลึกซึ้งกว่า อาจจะสามารถลุ่มลึกเรื่องราวใหม่ให้ตัวเองเข้าใจดียิ่งขึ้นได้ อาจจะเปรียบเทียบความคิดหรือเรื่องราวต่างๆ แยกแยะได้ว่าเรื่องนี้สำคัญกว่าเรื่องนั้น เรื่องใดเป็นความจริง หรือเป็นความคิดเห็นไปจนถึงหาข้อสรุปเป็นแนวความคิดกว้างๆ ได้ และสรุปเนื้อหาทั้งหมดได้

4. บุรณาการ ขั้นนี้ผู้อ่านต้องนำความหมายจากข้อความที่อ่านไปสร้างความคิดให้ได้ อย่างที่เรียกว่าเกิดประกายขึ้น อาจจะทำให้ผู้อ่านเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งๆ ไปเลย หรือเกิดความสนใจใหม่ๆ ขึ้นมาแล้วศึกษาโดยละเอียดต่อไป

4) คุณค่าของการอ่าน

คุณค่าของการอ่าน ในการส่งเสริมการอ่าน ครูควรชี้ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการอ่าน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการเลือกหนังสือด้วย คุณค่าดังกล่าวมีดังนี้

1. คุณค่าทางอารมณ์หนังสือที่ให้คุณค่าทางอารมณ์ ได้แก่ วรรณคดีที่มีความงามทั้งถ้อยคำ น้ำเสียง ลีลาในการประพันธ์ ตลอดจนความงามในเนื้อหา อาจเรียกได้ว่ามี “รส” วรรณคดี

หลายท่านคงเคยได้ศึกษามาแล้ว หนังสือที่มีใช้ตำราวิชาการโดยตรง มักแทรกอารมณ์ไว้ด้วยไม่มากนักน้อย ทั้งนี้เพื่อให้ท่านอ่านและสนองอารมณ์ของผู้อ่านในด้านต่างๆ

2. คุณค่าทางสติปัญญาหนังสือดีย่อมให้คุณค่าทางด้านสติปัญญา อันได้แก่ ความรู้และความคิดเชิงสร้างสรรค์ มิใช่ความคิดในเชิงทำลายความรู้ในที่นี้นอกจากความรู้ทางวิชาการแล้วยังรวมถึงความรู้ทางการเมือง สังคม ภาษา และสิ่งต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านเสมอ แม้จะหยิบหนังสือมาอ่านเพียง 2-3 นาทีผู้อ่านก็จะได้รับคุณค่าทางสติปัญญาไม่ด้านใดก็ด้านหนึ่งหนังสืออาจจะปรากฏในรูปของเศษกระดาษถูกระดาษ แต่ก็จะมี “ให้ ” บางสิ่งบางอย่างแก่ผู้อ่านบางครั้งอาจช่วยแก้ปัญหาที่คิดไม่ตกมาเป็นเวลานานทั้งนี้ย่อมสุดแต่วิจารณ์ญาณและพื้นฐานของผู้อ่านด้วยบางคนอาจมองผ่านไปโดยไม่สนใจแต่บางคนอาจมองลึกลงไปเห็นคุณค่าของหนังสือนั้นเป็นอย่างยิ่งคุณค่าทางสติปัญญาจึงมีใช้ขึ้นอยู่กับหนังสือเท่านั้น หากขึ้นอยู่กับผู้อ่านด้วย

3. คุณค่าทางสังคม การอ่านเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาแต่เป็นโบราณกาล หากมนุษย์ ไม่มีนิสัยในการอ่าน วัฒนธรรมคงสูญสิ้นไป ไม่สืบทอดมาจนบัดนี้ วัฒนธรรมทางภาษา การเมือง การประกอบอาชีพ การศึกษา กฎหมาย ฯลฯ เหล่านี้อาศัยหนังสือและการอ่านเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่และพัฒนาให้คุณค่าแก่สังคมน่านับการ หนังสืออาจทำให้การเมืองเปลี่ยนแปลงไปได้หากมีคนอ่านเป็นจำนวนมาก หนังสือและผู้อ่าน จึงอาศัยกันและกันเป็นเครื่องสืบทอดวัฒนธรรมของมนุษย์ในสังคมที่เจริญแล้ว จะเห็นได้ว่าในกลุ่มคนที่ไม่มีภาษาเขียน ไม่มีหนังสือไม่มีการอ่านวัฒนธรรมของสังคมนั้นมักล้าหลัง ปรากฏจากการพัฒนาการอ่านจึงให้คุณค่าทางสังคมในทุกด้าน

5) ปัญหาสำคัญที่มีผลต่อการอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงปัญหาที่มีผลต่อการอ่านหนังสือว่ามีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุดังที่ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545: 22) ได้สรุปปัญหาของการอ่านไว้ดังนี้

1. ไม่ชอบอ่าน ชอบดูโทรทัศน์ เล่นคอมพิวเตอร์และดูวิดีโอมากกว่า
2. ไม่มีเวลา เพราะทำงานมาก หรือการบ้านมาก
3. ไม่มีเงินซื้อสื่อการอ่าน
4. ไม่มีคนช่วยสอนอ่านเวลาอ่านไม่ออก หรือมีปัญหาในการอ่าน
5. อ่านไม่ออก (ไม่เคยเรียนหนังสือเรียนหรือเรียนมานานแล้วไม่ได้อ่านอีกทำให้ลืม) อ่านแล้ว

ไม่เข้าใจ

6. สุขภาพไม่ดี เช่น สายตาสั้น ยาว เอียง หูตึง หูหนวก หรือมีโรคประจำตัว
7. พิกการ เช่น ตาบอด หรือพิการอย่างอื่นทำให้หยิบจับหนังสือไม่สะดวก
8. ไม่มีสมาธิในการอ่าน
9. มีปัญหา ทั้งปัญหาครอบครัวและปัญหาที่โรงเรียน
10. ไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน จึงไม่อ่าน
11. ไม่มีสถานที่ที่เหมาะสมที่จะอ่าน เช่น ร้อน อบอ้าว แสงสว่างไม่เพียงพอ
12. ตัวหนังสือเล็กเกินไป อ่านยาก ไม่เหมาะสมกับผู้อ่าน เช่น เด็กและคนชรา
13. ไม่มีหนังสืออ่าน เช่น อยู่ชนบท หนังสืออ่านไม่ค่อยมี
14. พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการอ่าน จึงไม่ส่งเสริมให้อ่าน
15. มีโรคเกี่ยวกับสมองทำให้อ่านหนังสือไม่ได้ หรืออ่านช้า เช่น โรคดิสเล็กเซีย และโรคออ

ติสซึม

16. มินิสัยไม่ดีในการอ่านทำให้อ่านช้า เป็นอุปสรรคในการพัฒนาการอ่าน ได้แก่ การอ่านทีละคำ ชอบอ่านออกเสียง (เวลาอ่านในใจ) หรือหาปากขมุขมิบไปด้วย ใช้นิ้วชี้ตัวหนังสือไปด้วยขณะอ่าน ส่วนศีรษะไปตามบรรทัดทีละบรรทัด การกวาดสายตา เวลาเปิดหน้าหนังสือชอบใช้นิ้วแตะน้ำลาย ชอบอ่านกลับไปกลับมา ใจลอยไม่มีสมาธิในการอ่าน ผันกลางวัน และชอบเปิดพจนานุกรมหาคาแปลคำศัพท์ทุกคำที่พบทำให้อ่านช้า

17. ไม่มีเทคนิคหรือวิธีการในการอ่านหนังสือบางประเภท เช่น หนังสืออ้างอิง ได้แก่ หนังสือพจนานุกรม ต้องรู้จักใช้คำทางที่อยู่ตอนบนของหน้ากระดาษทุกหน้า เพื่อให้อ่านได้รวดเร็ว การใช้หนังสือสารานุกรมต้องรู้จักใช้ดัชนีช่วยค้น การหนังสือสารคดีต่างๆ ต้องรู้จักใช้บรรณารายการในห้องสมุด หรือใช้บรรณานุกรมช่วยในการเขียนรายงานและการค้นคว้า เป็นต้น

18. วิธีการสอนของครูทำให้ไม่อยากอ่าน น่าเบื่อ เป็นการบังคับให้อ่าน ทำให้เด็กต่อต้าน

19. โรงเรียนไม่มีห้องสมุด ในชุมชนไม่มีห้องสมุดประชาชนหรือหอสมุดแห่งชาติ นอกจากนั้นห้องสมุดไม่มีกิจกรรมดึงดูดความสนใจให้อยากอ่าน ขนาดของห้องสมุดเล็กเกินไป อากาศร้อน แสงสว่างไม่เพียงพอ บรรณารักษ์ไม่มีมนุษยสัมพันธ์ปิดห้องสมุดเร็ว และปิดบ่อยๆ การบริหารไม่ดี เป็นต้น

แม้ในการอ่านจะพบปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่มีผลกระทบต่อการอ่าน จนทำให้การอ่านไม่มีประสิทธิภาพ แต่ทุกปัญหาที่นักการศึกษาได้กล่าวมาข้างนั้น ล้วนเป็นปัญหา ที่สามารถแก้ไขได้ เพราะการอ่านเป็นทักษะหนึ่งที่สามารถพัฒนาและเกิดขึ้นได้หากได้รับการอ่านอย่างถูกต้องตามทฤษฎีและรูปแบบการอ่าน

ในสมัยโบราณที่ยังไม่มีตัวหนังสือใช้ มนุษย์ได้ใช้วิธีเขียนบันทึกความทรงจำและเรื่องราวต่าง ๆ เป็นรูปภาพไว้ตามฝาผนังในถ้ำ เพื่อเป็นทางออกของอารมณ์ เพื่อเตือนความจำหรือเพื่อบอกเล่าให้ผู้อื่นได้รับรู้ด้วยแสดงถึงความพยายามและความปรารถนาอันแรงกล้าของมนุษย์ ที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ของตนเป็นสัญลักษณ์ที่คงทนต่อกาลเวลาจากภาพเขียนตามผนังถ้ำ ได้วิวัฒนาการมาเป็นภาษาเขียนและหนังสือ ปัจจุบันนี้หนังสือกลายเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อมนุษย์จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นปัจจัยอันหนึ่งในการดำรงชีวิตคนที่ไม่รู้หนังสือแม้จะดำรงชีวิตอยู่ได้ก็เป็นชีวิตที่ไม่สมบูรณ์ ไม่มีความเจริญ ไม่สามารถประสบความสำเร็จใดๆ ในสังคมได้หนังสือและการอ่านหนังสือจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

การสร้างนิสัยรักการอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่บุคคลควรได้รับการฝึกฝนเพื่อให้เป็นนักอ่านที่ดี (กรมวิชาการ 2546:11) โดยเฉพาะในวัยเด็ก การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็ก จะส่งเสริมให้เด็กเป็นคนดีพร้อมทั้งทางกาย วาจา ใจ และสติปัญญา อันประกอบด้วยมีความรู้ดี ความประพฤติดี มีพลานามัยสมบูรณ์ดี สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง และนำความรู้นั้นไปใช้ประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ ตลอดจนมนุษยชาติทั้งมวล (สวัสดี เรื่องพิเศษ 2523: 5) การสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเมื่อเด็กรักการอ่านตั้งแต่เล็กๆ แล้ว เวลาที่เติบโตขึ้นนิสัยรักการอ่านจะติดตัวต่อไปเรื่อยๆ เป็นผลดีต่อการเรียนและการปรับปรุงตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมของเด็กได้เป็นอย่างดี (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ 2527: 19)

2.1.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการอ่านหนังสือ

การศึกษาพฤติกรรมเกี่ยวกับการอ่านนั้นมีการศึกษาอยู่ในสองระดับได้แก่ ระดับแรก คือศึกษาพฤติกรรมรักการอ่านซึ่งจะศึกษาการกระทำที่แสดงออกถึงการรักการอ่าน ส่วนระดับที่สองเป็นการศึกษานิสัยรักการอ่านซึ่งจะศึกษาถึงลักษณะความประพฤติที่เคยชินและเป็นกิจวัตรอันสะท้อนถึงนิสัยรักการอ่านของบุคคลโดยในการศึกษาพฤติกรรมรักการอ่านและนิสัยรักการอ่านมีดังต่อไปนี้

1) พฤติกรรมการอ่านหนังสือ

การศึกษาพฤติกรรมรักการอ่านและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการอ่าน มีการระบุพฤติกรรมออกเป็นด้านๆ เช่น ในงานวิจัยของสุชาติ เชิดชูธรรม (2546: 5-6) ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งตัวแปรด้านความสนใจในการอ่าน แบ่งการวัดออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) วัตถุประสงค์ของการอ่าน 2) สาเหตุที่อ่าน 3) แหล่งที่อ่าน 4) เวลาที่ใช้ในการอ่าน 5) จำนวนหนังสือที่อ่าน ส่วนสุจิตรา ศรีสิงห์ (2544: 11) ศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือวรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดี ให้ความหมายของพฤติกรรมการอ่านไว้ว่า หมายถึงพฤติกรรมหรือการกระทำในการอ่านหนังสือวรรณกรรมเยาวชนประเภทบันเทิงคดีของเด็ก โดยระบุเป็นพฤติกรรม 2 ด้าน คือ 1) กระบวนการเลือกสรรในการอ่าน 2) ความถี่ในการอ่าน 3) ปริมาณการอ่าน

สำหรับเบญจพร หมั่นสวส์ดี (2542: 5) ศึกษาความสนใจและการใช้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือพิมพ์ของ นักศึกษาทางไกล แบ่งวัดเป็นพฤติกรรมการอ่านออกเป็น 1) ความถี่ 2) ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ 3) ช่วงเวลาที่อ่าน 4) สถานที่ที่อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน 5) จำนวนฉบับหนังสือพิมพ์รายวันที่อ่านเป็นประจำ

ในอดีตรื่องวิจัยของ สหทัยา ชินสมบุรณ์ (2528: 9) ศึกษาอิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำทิพย์ โดยแบ่งการวัดออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) จำนวน หนังสือที่ไม่ใช่หนังสือแบบเรียนที่นักเรียนมีอยู่ที่บ้าน 2) ประเภทของหนังสือ 3) ความถี่ในการอ่าน และ 4) แหล่งที่ได้หนังสือ ส่วน จินตนา เจียมพิทักษ์วงศ์ (2527: 4) ศึกษาการอ่านของผู้ใช้ห้องสมุด ระบุการวัดด้าน การอ่านออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ประเภทหนังสือที่อ่าน 2) จำนวนหนังสือที่อ่าน 3) เวลาที่ใช้ในการอ่าน 4) แหล่ง ที่ได้หนังสือ และ 5) วัตถุประสงค์ในการอ่าน และ สุวรรณา สันติประภา (2532: 14) ศึกษาพฤติกรรม การอ่านและการเลือกอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นของเด็กในกรุงเทพมหานคร วัดปริมาณการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น ด้าน 1) ความถี่ในการอ่าน 2) จำนวนเล่มที่อ่านต่อสัปดาห์ 3) จำนวนปีที่อ่านการ์ตูน และ 4) จำนวนชั่วโมงที่ อ่านในหนึ่งวัน นอกจากนี้ จิตรลดา อารีย์สันติชัย (2547: 21) ได้ให้ความหมายของความสนใจใฝ่รู้ในการอ่าน ว่า ความสนใจใฝ่รู้จะอ่าน หมายถึงพฤติกรรมกระตือรือร้นที่จะอ่านเพื่อเรียนรู้เรื่องราว หมั่นศึกษาหาความรู้ ด้านต่างๆ เพิ่มเติม แสวงหาแนวคิดและวิธีใหม่ๆ เพื่อนำไปปฏิบัติ โดยแบ่งพฤติกรรมที่แสดงถึงความสนใจใฝ่รู้ ในการอ่านออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ 1) กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้โดยการอ่านจากสื่อ และแหล่งการ เรียนรู้ต่างๆ 2) เรียนรู้เรื่องราวต่างเพิ่มเติมด้วยการอ่านอยู่เสมอ 3) หมั่นแสวงหาความรู้ แนวคิด และวิธีการ ใหม่ๆ โดยการอ่านจากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ

จากการประมวลความหมายเชิงการวัดของพฤติกรรมรักการอ่าน ในงานวิจัยหลายเรื่องที่ศึกษา พฤติกรรมนี้ในอดีต สรุปได้ว่าพฤติกรรมรักการอ่าน หมายถึง การกระทำที่บุคคลแสดงออกถึงความสนใจและ ความชอบอ่าน แสวงหาโอกาส แสวงหาเวลาว่างในการอ่าน แสวงหาหนังสือเพื่อการอ่าน เป็นความสมัครใจ และยินดีที่จะอ่านเองโดยไม่มีการบังคับ

2) สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของการอ่าน

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมรักการอ่านและนิสัยรักการอ่านจะเห็นได้ว่าเมื่อพฤติกรรมรักการอ่านได้ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ก็จะพัฒนาเป็นนิสัยรักการอ่านในที่สุดและจะเป็นความประพฤติดีที่ติดตัวเด็ก ตลอดไปอันนำมาซึ่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการดังกล่าวได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2542: 51) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของครอบครัวกับการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านว่า การปฏิบัติตัวของพ่อแม่และผู้ปกครอง ตลอดจนสมาชิกในครอบครัวว่า เป็นการเตรียมความพร้อมทางการ เรียน การอ่านและการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านของเด็กไปพร้อมๆกัน การให้ความรัก ความอบอุ่น การอบรม เลี้ยงดู ภาษาที่ใช้กับเด็ก การจัดหาของเล่นละหนังสือให้เด็ก การเล่นนิทานให้เด็กฟัง การดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ และการใช้เครื่องใช้ต่างๆ ภายในบ้าน ตลอดจนจำนวนหนังสือที่มีในบ้านล้วนเป็นการจัดประสบการณ์ที่จะเป็น ต่อการเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ ยิ่งผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กใช้สิ่งตีพิมพ์เมื่ออายุน้อยยิ่งปริมาณมาก เท่าใด เมื่อเติบโตขึ้นเด็กจะอ่านสิ่งตีพิมพ์มากขึ้นและชอบอ่านเนื้อหาที่มีประโยชน์มาก และหากพ่อแม่ ผู้ปกครองทำตัวเป็นแบบอย่างในการอ่าน อธิบายเนื้อหา ชี้แนะสิ่งที่ได้จากการอ่าน แนะนำส่งเสริมให้อ่าน

สิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ ควบคุมไม่ให้อ่านสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาที่มีโทษหรือไม่มีประโยชน์เด็กจะพัฒนานิสัยรักการอ่านและมีนิสัยรักการอ่านดีขึ้น

สอดคล้องกับ ศิริอร อินทร์ตลาดชุม (2545: 11-12) ที่กล่าวว่า เด็กจะมีนิสัยรักการอ่านต้องได้รับการหล่อหลอมและส่งเสริมจากสถาบันหลักคือ บ้านกับโรงเรียน ผู้รับผิดชอบคงไม่พ้นพ่อแม่ผู้ปกครองและครูอาจารย์ที่จะร่วมมือกันส่งเสริมสนับสนุนการอ่านให้กับเด็กๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เด็กมีความพร้อมและมีทักษะในการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน พ่อแม่ที่มีนิสัยรักการอ่านจะเป็นแรงบันดาลใจและแบบอย่างให้กับเด็กเกิดนิสัยรักการอ่านตามไปด้วยแต่ครอบครัวไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาอ่านเพื่อความบันเทิงมากกว่าอ่านเพื่อความรู้ขณะเดียวกันพ่อแม่ มักบังคับให้เด็กอ่านหนังสือเรียนเพียงอย่างเดียว ซึ่งเด็กๆ มักไม่ยอมอ่านหรืออ่านก็ไม่สนุก วิธีการนี้ไม่ช่วยส่งเสริมการอ่านหรือพัฒนาการอ่านมากนัก เว้นแต่ใช้วิธีจูงใจให้เด็กอ่านหนังสือเรียนได้ด้วยความเต็มใจก็จะเกิดผลดีต่อการอ่านมากกว่าการบังคับ

นอกจากนั้น ดวงพร พวงเพชร (2541: 21) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นทักษะอย่างหนึ่งซึ่งหากได้รับการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำๆ เป็นประจำก็จะสามารถพัฒนาขึ้นมาเป็นนิสัยรักการอ่านได้ เด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมทางด้านการอ่านมาแล้วเป็นอย่างดี่อมสามารถพัฒนานิสัยรักการอ่าน ได้เร็วกว่าเด็กที่ขาดการเตรียมความพร้อมด้านการอ่าน อย่างไรก็ตามพัฒนาการทางจิตสังคมความพร้อมในการอ่านของเด็กยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายประการ เช่น วุฒิภาวะทางด้านสมอง การรับภาพ การออกเสียง วุฒิภาวะทางภาษาความสามารถในการปรับตัว ประสบการณ์ทางสังคม สภาพร่างกาย เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หากต้องการที่จะส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้กับเด็ก สถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญ คือ ครอบครัวและโรงเรียนซึ่งทั้งสองสถาบันนี้จะต้องเป็นตัวแบบและต้องร่วมมือกันในการที่จะส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน

3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

พฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกมามีทั้งเป็นพฤติกรรม ในทางบวกและพฤติกรรมในทางลบ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ในทุกวันและทุกสถานการณ์โดยพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเหล่านั้นและขณะนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆหลายประการดังต่อไปนี้ (กลวิธ ธาราโกชน, 2543: 6-7)

1. ปัจจัยทางด้านสรีรวิทยา เป็นปัจจัยพื้นฐานทางชีวภาพของมนุษย์เป็นสิ่งเร้าที่สำคัญตัวหนึ่งที่ทำให้เกิดพฤติกรรม ลักษณะทางสรีระของพื้นฐานในเชิงชีววิทยาก็ถือเป็นปัจจัยเริ่มแรกที่วางรูปแบบของพฤติกรรมมนุษย์ทุกคน ถือว่าเป็นอินทรีย์ที่มีชีวิตอย่างหนึ่ง การทำหน้าที่ทางสรีระในระบบอวัยวะต่างๆจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา

2. ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อม ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ต้องเรียนรู้ และพบสภาพสิ่งแวดล้อมต่างๆ ตลอดเวลา สิ่งแวดล้อมใดที่ปรากฏเด่นชัดต่อบุคคล สิ่งแวดล้อมนั้นจำทำหน้าที่เป็นสิ่งเร้ากระตุ้นให้บุคคลเกิดพฤติกรรมและพฤติกรรมก็จะแตกต่างกันไปตามสภาพของสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นถิ่นที่อยู่อาศัย ลักษณะดินฟ้าอากาศ แสงสว่าง สิ่งของเครื่องใช้ต่างๆจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งสิ้น

3. ปัจจัยทางด้านสังคม เนื่องจากมนุษย์ไม่สามารถอยู่คนเดียวได้ ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ต้องติดต่อเกี่ยวข้องกัน มนุษย์จึงมาอยู่รวมกันเป็นชุมชนหรือที่เราเรียกว่าสังคม และเมื่อมีสังคมเกิดขึ้นคนในสังคมก็ตั้งข้อตกลงร่วมกันเรียกว่า “โครงสร้างของสังคม” เพื่อให้การอยู่รวมกันเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเกิดประโยชน์แก่สังคมจึงมีข้อกำหนดต่างๆขึ้นให้แต่ละคนมีสิทธิส่วนบุคคล เคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งข้อกำหนดต่างๆเหล่านี้คือโครงสร้างของสังคม ซึ่งจะเป็นสิ่งที่บังคับพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปด้วยความเหมาะสม ข้อกำหนดที่เป็นหลักในโครงสร้างของสังคมก็คือ ปทัสถาน (Norms) สถานภาพ (Status) บทบาท (Role) และค่านิยม (Value)

4. ปัจจัยด้านทัศนคติ คือความรู้สึกที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆทั้งทางด้านบวกหรือทางด้านลบ ความรู้สึกนั้นอาจเป็นไปในทางที่พึงพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ ซึ่งสิ่งเร้าอาจเป็น คน สัตว์ สิ่งของ ตลอดจนสภาพการณ์ต่างๆในสังคม ทัศนคติเป็นสิ่งที่มิเป้าหมายการประเมินเป้าหมายว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดีเป็นความรู้สึกของบุคคลที่จะต้องมีความมั่นคงถาวร คือเป็นความรู้สึกต่อสิ่งนั้นบ่อยๆ

2.1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้

การเรียนรู้ คือ กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ความคิด คนสามารถเรียนรู้ได้จากการได้ยิณการสัมผัส การอ่าน การใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ของเด็กและผู้ใหญ่จะต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ด้วยการเรียนในห้อง การซักถาม ผู้ใหญ่มักเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ที่มีอยู่ แต่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ผู้สอนนำเสนอ โดยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนจะเป็นผู้ที่สร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เกิดขึ้นเป็นรูปแบบใดก็ได้เช่น ความเป็นกันเอง ความเข้มงวดกวดขัน หรือความไม่มีระเบียบวินัย สิ่งเหล่านี้ผู้สอนจะเป็นผู้สร้างเงื่อนไข และสถานการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการสอน รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

นักคิด นักจิตวิทยาในกลุ่มพฤติกรรมนิยมมองธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะเป็นกลาง คือ ไม่ดีไม่เลว (neutral-passive) การกระทำต่างๆ เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (stimulus-response) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง กลุ่มพฤติกรรมนิยมให้ความสำคัญกับ “พฤติกรรม” มาก เพราะพฤติกรรมเป็นสิ่งที่สังเกตเห็นได้ สามารถวัดและทดสอบได้

ทฤษฎีพื้นฐานทางความคิด (assumption) ของทฤษฎีกลุ่มพฤติกรรมนิยม คือ พฤติกรรมทุกอย่างเกิดขึ้นโดยการเรียนรู้และสามารถสังเกตได้ พฤติกรรมแต่ละชนิดเป็นผลรวมของ การเรียนรู้ที่เป็นอิสระหลายอย่างเสริมแรง (Reinforcement) ช่วยให้พฤติกรรมเกิดขึ้น (สรางค์ โค้วตระกูล. 2541 : 185 -186)

2.1.3 ทฤษฎีแรงจูงใจ (Motivational theory)

ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจมีอยู่หลายทฤษฎี และได้แนวคิดมาจากทฤษฎีอื่นๆ ที่แตกต่างกัน ในงานวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการอ่านมักอ้างถึงทฤษฎีการกำหนดการกระทำด้วยตนเอง (self-determination theory) ของ Ryan และ Deci (2000) ซึ่งอธิบายแนวโน้มพัฒนาการและความต้องการภายในทางจิตวิทยาซึ่งเป็นพื้นฐานของแรงจูงใจและบุคลิกภาพของบุคคล รวมทั้งเงื่อนไขต่างๆ ที่เป็นปัจจัยในการเสริมสร้างให้กระบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นในด้านบวก การกระทำพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากหลายปัจจัยอันเนื่องมาจากความแตกต่างด้านประสบการณ์และการคำนึงถึงผลที่เกิดตามมา บุคคลอาจเกิดแรงจูงใจในการกระทำเพราะให้คุณค่ากับบอทธิพลจากปัจจัยภายนอก เช่น การปฏิบัติตามกฎหมายหรือการรับสินบน หรือว่าบุคคลนั้นอาจกระทำพฤติกรรมเนื่องจากความมุ่งมั่นของตนซึ่งเป็นปัจจัยภายใน ทฤษฎีการกำหนดการกระทำด้วยตนเอง อธิบายมโนทัศน์ของแรงจูงใจว่า ประกอบด้วยแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจภายนอก โดยมองว่าอยู่บนแผนภาพที่แสดงความต่อเนื่อง (continuum) ของการกำหนดการกระทำด้วยตนเอง (self-determination) ที่ปลายด้านหนึ่งของแผนภาพนี้คือ การไม่สามารถกำหนดการกระทำได้ด้วยตนเองและถูกกำกับด้วยปัจจัยภายนอก (แรงจูงใจภายนอก) เป็นการยอมทำตามการร้องขอของผู้อื่นเพื่อที่จะได้รับของรางวัลตามที่คาดหวัง หรือหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ ส่วนที่ปลายอีกด้านหนึ่งของแผนภาพความต่อเนื่องนี้เป็นการตัดสินใจที่กระทำด้วยตนเองอันเป็นผลจากการกำกับของปัจจัยภายใน (แรงจูงใจภายใน) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแสดงพฤติกรรมที่มาจากความสนใจ ความสนุกสนาน และความพอใจ (Ryan และ Deci, 2000)

2.1.3.1 แรงจูงใจภายนอก

แรงจูงใจภายนอก (extrinsic motivation) หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำกิจกรรม เป็นพฤติกรรมที่บุคคลกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการที่มาจากภายนอกและการกระทำเพื่อหวังการตอบแทน การกระทำที่เป็นผลจากแรงจูงใจภายนอกอาจเป็นการกระทำเพื่อหลีกเลี่ยงความผิด ความวิตกกังวล หรือเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของอีโก้ (enhance ego) (Schooten, Gloppe and Stoel, 2004)

2.1.3.2 แรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) หมายถึง ความปรารถนาของบุคคลในการกระทำกิจกรรมหนึ่งๆ ไม่ว่ากิจกรรมนั้นบุคคลอื่นจะถือว่ามีความสำคัญหรือไม่ ทฤษฎีการกำหนดการกระทำด้วยตนเอง อธิบายพัฒนาการของแรงจูงใจภายในว่าเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนการสนองความต้องการของบุคคลด้านความสัมพันธ์ (relatedness) ความสามารถ (competence) และความมีอิสระแห่งตน (autonomy) Ryan และ Deci (2000) อธิบายว่า ความสัมพันธ์ (relatedness) เป็นความรู้สึกของความเป็นเจ้าของซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ทางสังคมเกี่ยวกับความไว้วางใจ ความเอื้ออาทรและความห่วงใยที่มีต่อสุขภาวะทางสังคมและจิตใจซึ่งกันและกัน ส่วนความสามารถ (competence) เป็นความเชื่อในความสามารถและความมีประสิทธิภาพของตนเองในการกระทำกิจกรรมที่มีความยากหรือท้าทายความสามารถ ส่วนในด้านความมีอิสระแห่งตน (autonomy) คือการที่บุคคลสามารถตัดสินใจเลือกการกระทำได้ด้วยตนเอง ความมีอิสระใน

การตัดสินใจมีส่วนสำคัญที่สนับสนุนพัฒนาการของแรงจูงใจภายใน (Schooten, Glopper and Stoel, 2004)

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กนิษฐา มหาวงศ์ทอง (2553) ได้ศึกษาพฤติกรรมการอ่านและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านของพระนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาพฤติกรรมการอ่าน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอ่านของพระนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติการใช้ได้แก่ การแจกแจงค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่พระนิสิตชอบอ่านในระดับมาก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ หนังสือเรียน/ ตำรา โดยใช้เวลาในการอ่านทุกวัน พระนิสิตมีวัตถุประสงค์ในการอ่านเพื่อสอบผ่านวิชาที่เรียนในหลักสูตร ทันต่อข่าวสารเหตุการณ์ และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ตามลำดับ ปัญหาในการอ่านของพระนิสิตคือ มีความสารถในการอ่านภาษาอังกฤษน้อย และมีการบ้านจากการเรียนมาก และปัญหาทางสายตา ตามลำดับและสถานที่ชอบไปอ่านหนังสือ คือ ห้องสมุด และวัด ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของพระนิสิตพบว่าปัจจัยด้านครอบครัว เพื่อน สถานศึกษา/ ห้องสมุด และแหล่งอื่นๆ เช่น ร้านหนังสือ อยู่ในระดับปานกลางทุกปัจจัย โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของพระนิสิตเรียงตามลำดับคือ สถานศึกษา ห้องสมุด เพื่อน และครอบครัว

พัฒน์นรี อัฐวงศ์ และคณะ (2556) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเห็นของนิสิตเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านและเพื่อเปรียบเทียบความเห็นของนิสิตเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่าน จำแนกตามอายุและระยะเวลาในการอ่าน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าความเห็นของนิสิตเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านประเภทหนังสือ พบว่า นิสิตอ่านหนังสือ หนังสือพิมพ์ และหนังสือความรู้ทั่วไป อ่านอยู่ในระดับปานกลาง และหนังสือภาษาต่างประเทศ เช่น บาลี สันสกฤต ภาษาอังกฤษ มีการอ่านอยู่ในระดับน้อย ด้านจุดมุ่งหมายในการอ่านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก คือ มีการค้นคว้าหาความรู้ สารประโยชน์จากการอ่าน และเพื่อความบันเทิงเพิลิตเพิลิน ผ่อนคลาย ด้านความรู้และภาษา อยู่ในระดับมาก คือ การนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริง ด้านทักษะการอ่าน อยู่ในระดับมาก คือ มีการเรียนรู้โดยการขีดเส้นใต้เพื่อให้เกิดความจำและพัฒนาทักษะการอ่านของตนเอง รวมถึงความเห็นของนิสิตเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนพฤติกรรมการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านอยู่ในระดับมาก คือ สถานที่อ่านมีอากาศเย็นสบายและเหมาะสม และสภาพแวดล้อมในครอบครัว สนับสนุนในการอ่าน ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านอยู่ในระดับมาก คือ การอ่านทำให้ผลการเรียนดี และมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ และด้านแรงจูงใจส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่าน อยู่ในระดับมาก คือ มีความต้องการความรู้จากเรื่องที่อ่าน มีความต้องการในการติดตามข่าวสารบ้านเมืองให้เป็นปัจจุบัน และมีรางวัล คำชมเป็นสิ่งล่อใจ

สุชาติ ชุมดวง (2553) ได้ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่ม

ตัวอย่างจำนวน 333 คน สถิติที่ใช้คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ในการอ่านหนังสือของนักเรียน คือ เพื่อความสนุกสนาน และเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน ตามลำดับ สารสนเทศที่ชอบอ่าน คือ อ่านจากอินเทอร์เน็ต หนังสือเรียน และการ์ตูนตามลำดับ โดยมีความถี่ในการอ่านโดยค่าเฉลี่ย 2-3 วันต่อครั้ง สำหรับประเภทและเนื้อหาที่น่าสนใจอ่านนอกเหนือจากตำราพบว่านิยายอ่าน นิทาน สารคดี และนิยาย ตามลำดับ โดยกลุ่มนิทานจะชอบอ่านนิทานที่มีรูปภาพประกอบ กลุ่มสารคดีจะชอบอ่านสารคดีเกี่ยวกับสัตว์ และกลุ่มนิยายชอบอ่านนิยายผจญภัย สำหรับสถานที่ที่ชอบอ่าน คือ บ้าน ห้องสมุดและร้านเช่าหนังสือ ตามลำดับ ปัจจัยที่มีผลต่อการอ่านพบว่า ปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด คือ ครอบครัว นอกจากนั้นยังพบว่า นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนมีความคิดเห็นว่าตนเองมีความสามารถการอ่านในระดับปานกลาง

สุภา สวัสดิวงษ์ (2542) ได้ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนเซนต์หลุยส์ ฉะเชิงเทรา การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 โรงเรียนเซนต์หลุยส์ ฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อศึกษาสาเหตุของการไม่อ่านหนังสือเรียนของนักเรียนจำนวน 15 ข้อ โดยให้นักเรียนเรียงลำดับสาเหตุการไม่อ่านหนังสือเรียนตามลำดับที่มากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดจากลำดับ 1-15 และได้ทำการนำผลของแต่ละสาเหตุมาหาค่าร้อยละแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และหาข้อสรุปพร้อมทั้งนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนในเรื่องการไม่อ่านหนังสือเรียนผลการศึกษาปรากฏว่าจากการศึกษาและวิเคราะห์แบบสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรมการไม่อ่านหนังสือเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/4 แสดงให้เห็นว่าสาเหตุของการไม่อ่านหนังสือเรียนลำดับที่ 1 คือการให้การบ้านมากเกินไปและครูอธิบายเร็วเกินไป โดยคิดจากนักเรียน 54 คน ที่เลือกเป็นสาเหตุอันดับที่ 1 จำนวน 23 คนคิดเป็นร้อยละ 38.93

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ (2551) ได้วิจัยเรื่อง ทักษะคิดและพฤติกรรมการอ่านของคนไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) วิเคราะห์ทัศนคติและพฤติกรรมการอ่าน และการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 7-24 ปี และผู้ปกครองของเด็กที่มีอายุระหว่าง 0-6 ปีทั่วประเทศ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กเยาวชนอายุ 7-12 ปี, 13-18 ปี และ 19-24 ปี และผู้ปกครองของเด็กอายุ 0-6 ปี และเพื่อ 2) กำหนดกลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติในการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน และการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยครั้งนี้พบว่าปัจจุบันคนไทย (หมายถึง กลุ่มเยาวชน และผู้ปกครอง) มีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านหนังสือโดยเล็งเห็นประโยชน์ และคุณค่าของการอ่านหนังสือ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า

1. การอ่านหนังสือทำให้ฉลาด และมีความรู้
2. การอ่านหนังสือเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. การอ่านหนังสือทำให้มีโลกทัศน์กว้างขึ้น
4. การอ่านหนังสือเป็นการเสริมสร้างจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์

นอกจากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างในการสำรวจความคิดเห็นทั่วประเทศแล้ว ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมระดมความคิดในโครงการวิจัยนี้มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ปัจจุบันคนไทยมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านหนังสือมากขึ้นกว่าในอดีต โดยปัจจัยหลักสำคัญ ที่ขับเคลื่อนให้คนไทยมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านได้แก่ การตระหนักดี

ถึงประโยชน์ของการอ่านหนังสือที่มีต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน เนื่องจากการดำเนินชีวิตในปัจจุบันภายใต้สภาพสังคมที่ต้องพึ่งพาอาศัยตัวเองมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่สภาพสังคมเป็นแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทำให้ความรู้สำหรับปัจเจกบุคคลมีความจำเป็น และสำคัญต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น และแหล่งความรู้ที่สำคัญคือหนังสือ ดังนั้นปัจจุบันคนไทยจึงมีทัศนคติต่อการอ่านหนังสือดีขึ้นอย่างมากกว่าในอดีต

2.3 การพัฒนารอบความคิด

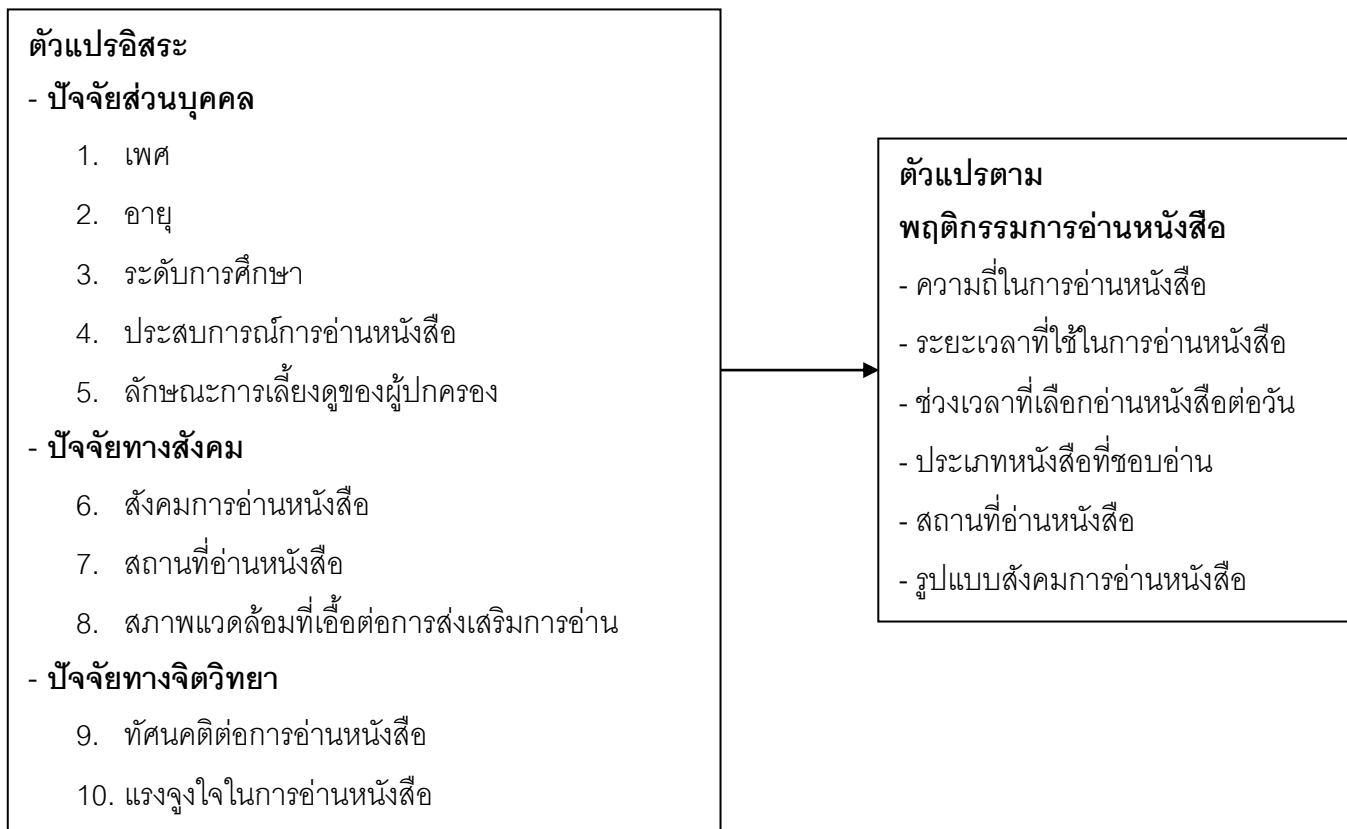
จากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่าน แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของมนุษย์ กล่าวไปในทิศทางเดียวกันว่าการอ่านหนังสือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง และการส่งเสริมประสบการณ์ของผู้อ่านที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการอ่านหนังสือของแต่ละบุคคล รวมถึงพฤติกรรมไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้การอ่านหนังสือมีระบบความคิดและการกระทำ ตลอดจนการเรียนรู้อันนำไปสู่พฤติกรรมการอ่านหนังสือ

จากแนวคิดข้างต้นจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการอ่านหนังสือ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ในทุกเพศทุกวัย อาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า พฤติกรรมการอ่านหนังสือเป็นปรากฏการณ์สัมพันธ์ระหว่างการสนใจและการตอบสนองต่อการอ่านหนังสือ ดังนั้น การที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ดังกล่าวพึงศึกษาจากพฤติกรรมการอ่านหนังสืออย่างชัดเจนและสอดคล้องกับความเป็นจริงทางสังคมมากที่สุด ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยวิเคราะห์ห่มจะเป็นกลุ่มวัยเด็กหรือนักเรียนชั้นประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีบ้างที่หน่วยวิเคราะห์เริ่มมีการศึกษาผู้คนในช่วงวัยทำงาน ทำให้หน่วยวิเคราะห์เป็น การอ่านหนังสือมากยิ่งขึ้น แต่ถึงกระนั้นการวิจัยโดยส่วนใหญ่ก็ยังคงมีมหาวิทยาลัยวิเคราะห์ที่เป็นเด็กหรือผู้ใหญ่เพียงอย่างเดียว จากเหตุผลดังกล่าวนี้ ในงานวิจัยครั้งนี้จึงใช้นักศึกษาซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในช่วงวัยระหว่างเด็กและผู้ใหญ่เป็นหน่วยในการวิเคราะห์อันเป็นการวิเคราะห์ระดับบุคคล

2.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

รายละเอียดตัวแปรตามและตัวแปรอิสระภายใต้ปัจจัยทั้ง 3 ด้านในกรอบแนวคิด ดังจะเห็นได้จากตารางในหน้าถัดไป

กรอบแนวคิดของการศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณวิเคราะห์ เป็นการวิจัยแบบตัดขวาง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงอธิบาย การวิจัยดังกล่าวเป็นการวิจัยพฤติกรรมกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง โดยแบ่งออกเป็นรายด้านได้ 3 ด้าน คือ ด้านสติปัญญา ด้านความบันเทิง และด้านความต้องการ ซึ่งมีกลุ่มนักศึกษาเป็นหน่วยในการวิเคราะห์และสามารถอธิบายรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 วิธีการดำเนินการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง เป็นพื้นที่ในการวิจัย เนื่องจากเป็นพื้นที่ซึ่งผู้วิจัยกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ และยังเป็นชุดข้อมูลที่จะนำมาศึกษาที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

ประชากรของการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตร สาขาวิชาช่างยนต์ เท่านั้น มีลักษณะดังนี้

- 1) เป็นนักศึกษาที่มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด
- 2) ยังคงสภาพเป็นนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จนถึงวันสิ้นสุดของการทำวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มหลายขั้นตอนจากกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เลือกสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตร สาขาวิชาช่างยนต์ ของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ที่มีพื้นที่ในวิทยาลัยเหล่านั้นมีนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร กำลังศึกษาอยู่ ได้แก่ แผนกวิชาช่างยนต์
2. สุ่มนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร สาขาวิชาช่างยนต์ ของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ห้องละ 9 คน รวมทั้งหมด 9 คน
3. จากนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร สาขาวิชาช่างยนต์ ปีการศึกษา 1/2567 ของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ปรากฏว่ามีนักศึกษาทั้งสิ้น 85 คน ผู้วิจัยใช้ขนาดของนักศึกษาในพื้นที่ตัวอย่างเป็นขอบเขต

ประชากร ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการคำนวณตามสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967: 886) โดยยอมให้เกิดความผิดพลาดได้ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ดังสูตรต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตร} \quad n &= \frac{N}{1+Ne^2} \\ \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{85}{1+(80 \times 0.05^2)} \\ &= \frac{85}{1+0.2} \\ &= 70 \end{aligned}$$

จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 70 คน จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยจากทั้งหมด 2 ห้องเรียน 2 ชั้น ปี จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มละ $70/2 = 35$ คนโดยประมาณ แต่เนื่องด้วยสาขาช่างยนต์ชั้นปีที่ 2 มีจำนวนนักศึกษาเพียง 9 คน ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีละ 9 คน งานวิจัยครั้งนี้จึงมีขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 9 คน

ดังนั้น ในการวิจัยในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จะปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	จำนวนนักศึกษาทั้งหมด	ขนาดตัวอย่าง
สาขาวิชาช่างยนต์	85	9
รวม	85	9

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการหนังสือของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง มีลักษณะครอบคลุมตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีตัวอย่างข้อคำถามดังนี้

บทที่ 4

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง เมื่อคำนวณกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทั้งหมด ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาจำนวน 9 ตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงเลือกวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจากแบบสอบถามจำนวน 9 ฉบับ โดยสามารถแบ่งประเด็นออกเป็น 2 ประเด็นใหญ่ๆ ได้แก่

4.1 พฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษา

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.1.2 ทศนคติและแรงจูงใจในการอ่านหนังสือ

4.1.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษา

4.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ

4.2.2 ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ

4.2.3 ปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ

4.1 พฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษา

พฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีการศึกษา 1/2567 สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ผู้วิจัยเลือกศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษา จากข้อมูลและรายละเอียดด้านต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทศนคติและแรงจูงใจในการอ่านหนังสือ และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของนักศึกษา ดังนี้

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 1/2567 สาขาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง แบบสอบถามในครั้งนี้ มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 60 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวต่าง ๆ ดังจะเห็นได้ในตารางที่ 1-2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามเพศ สาขาวิชา และระดับชั้นปี

ข้อมูลส่วนตัว		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	58	96.7
	หญิง	0	0
สถานะสมรส บิดา-มารดา	อยู่ด้วยกัน	50	83.3
	บิดาหรือมารดาเสียชีวิต	2	3.3
	เสียชีวิตทั้งสองคน	1	1.7
	อย่าร้างกัน	7	11.7
	อื่นๆ	0	0.0
ระดับชั้นปี	สาขาช่างยนต์	30	50.0
รวม		180	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 60 คน สามารถจำแนกตามเพศ เป็นเพศชายและเพศหญิงในอัตราส่วนใกล้เคียงกัน โดยที่เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 96.7 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยสามารถแบ่งออกเป็นช่างไฟฟ้าร้อยละ 50.0 และช่างยนต์ ร้อยละ 50.0

นอกจากนี้ ในส่วนของข้อมูลด้านที่อยู่อาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถจำแนกออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ บ้านบิดามารดา บ้านเช่าคนเดียว บ้านเช่าหลายคน บ้านญาติ หอพัก และที่พักอื่นๆ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ พักบ้านบิดามารดา มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมาพักหอพัก โดยคิดเป็นร้อยละ 18.3 อาศัยอยู่บ้านเช่าคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ และอาศัยอยู่บ้านเช่าหลายคน น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.7 และบ้านญาติ คิดเป็นร้อยละ 1.7 ของทั้งหมด ดังในตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามที่อยู่อาศัย

ข้อมูลส่วนตัว		จำนวน	ร้อยละ
ที่อยู่อาศัย	บ้านบิดามารดา	45	75.0

	บ้านเช่าคนเดียว	2	3.3
	บ้านเช่าหลายคน	1	1.7
	บ้านญาติ	1	1.7
	หอพัก	11	18.3
	อื่นๆ	0	0
รวม		180	100

4.1.2 ทักษะและแรงจูงใจในการอ่านหนังสือ

ทักษะและแรงจูงใจในการอ่านหนังสือของนักศึกษา เป็นผลอันเกิดจากปัจจัยด้านจิตวิทยาของนักศึกษา หรือความคิดและความเข้าใจส่วนตัวของนักศึกษาที่มีต่อปัจจัยด้านหนังสือ จากแบบสอบถามสามารถจำแนกทักษะและแรงจูงใจในการอ่านหนังสือของนักศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น คือ ทักษะของนักศึกษาต่อการอ่านหนังสือ ทักษะของนักศึกษาต่อการอ่านหนังสือเรียน และแรงจูงใจในการอ่านหนังสือของนักศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนดังกล่าว สามารถอธิบายในตารางที่ 3-5 ได้ดังต่อไปนี้

4.1.2.1 ทักษะของนักศึกษาต่อการอ่านหนังสือ

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านทักษะของนักศึกษาที่มีต่อการอ่านหนังสือของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 1/2567 สาขาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง มีทั้งหมด 10 ข้อย่อย ดังจะสามารถดูรายละเอียดได้ในตารางที่ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ทักษะของนักศึกษา จำแนกตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการอ่านหนังสือเรียน

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการอ่านหนังสือ	คะแนน	จำนวนคน	ร้อยละ
การอ่านหนังสือช่วยพัฒนาทักษะการอ่าน	1	0	0
	2	2	1.1
	3	10	5.6
	4	71	39.4
	5	97	53.9
การอ่านหนังสือช่วยให้เกิดองค์ความรู้	1	0	0
	2	1	0.6
	3	19	10.6
	4	88	48.9

	5	72	40.0
การอ่านหนังสือช่วยให้เกิดความเข้าใจ	1	0	0
	2	4	2.2
	3	26	14.4
	4	75	41.7
	5	75	41.7
การอ่านหนังสือช่วยสร้างความบันเทิง	1	1	0.6
	2	5	2.8
	3	44	24.4
	4	84	46.7
	5	46	25.6
การอ่านหนังสือช่วยผ่อนคลายความเครียด	1	1	0.6
	2	7	3.9
	3	43	23.9
	4	82	45.6
	5	47	26.1
การอ่านหนังสือช่วยให้ได้รับการยอมรับจากสังคม	1	1	0.6
	2	7	3.9
	3	75	41.7
	4	65	36.1
	5	32	17.8
การอ่านหนังสือช่วยให้ทันข้อมูลข่าวสาร	1	0	0
	2	3	1.7
	3	44	24.4
	4	84	46.7
	5	49	27.2
การอ่านหนังสือช่วยให้มีสมาธิ	1	1	0.6

	2	5	2.8
	3	49	27.2
	4	86	47.8
	5	39	21.7
การอ่านหนังสือช่วยให้รู้สึกมั่นใจในตนเอง	1	2	1.1
	2	8	4.4
	3	56	31.1
	4	75	41.7
	5	39	21.7
การอ่านหนังสือช่วยให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้อง	1	1	0.6
	2	6	3.3
	3	38	21.1
	4	63	35.0
	5	72	40.0

จากตารางข้างต้น สามารถอธิบายให้เห็นผลวิเคราะห์เกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาต่อการอ่านหนังสือได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มี การอ่านหนังสือช่วยพัฒนาทักษะการอ่าน จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 53.9 และ การอ่านหนังสือช่วยให้เกิดองค์ความรู้ จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 48.9 และ การอ่านหนังสือช่วยให้ได้รับการยอมรับจากสังคม จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 และ การอ่านหนังสือช่วยให้รู้สึกมั่นใจในตนเอง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.4 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือเพื่อช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักศึกษา และเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ดังนั้น ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว จึงชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือของนักศึกษา รวมถึงทำให้ทราบว่า นอกเหนือจากการเพิ่มองค์ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาแล้ว นักศึกษาส่วนใหญ่ยังคงเห็นคุณค่าของการอ่านหนังสือในยุคที่มุ่งให้คุณค่าของเทคโนโลยีเช่นนี้นั่นเอง แต่ในขณะเดียวกันสิ่งดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงความคิดบางอย่างที่ยังคงหม่นวนอยู่ในสังคมไทย นั่นคือ ทัศนคติของนักศึกษาส่วนใหญ่ที่มีต่อการอ่านหนังสือยังคงยึดมั่นในการปลูกฝังในอดีตที่ว่า “ผู้ที่อ่านหนังสือได้คือผู้ที่มีการศึกษา” โดยไม่จำเป็นต้องเป็นหนังสือเรียนนั่นเอง

4.1.2.2 ทักษะคตินักศึกษาต่อการอ่านหนังสือเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการอ่านหนังสือเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 1/2567 สาขาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง มีทั้งหมด 10 ข้อย่อย ดังจะสามารถดูรายละเอียดได้ในตารางที่ 4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ทักษะคตินักศึกษา จำแนกตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการอ่านหนังสือเรียน

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการอ่านหนังสือเรียน	คะแนน	จำนวนคน	ร้อยละ
การอ่านหนังสือเรียนช่วยเพิ่มพูนความรู้	1	1	0.6
	2	3	1.7
	3	38	21.1
	4	63	35.0
	5	75	41.7
การอ่านหนังสือเรียนช่วยให้มีผลการเรียนที่ดี	1	0	0
	2	4	2.2
	3	34	18.9
	4	83	46.1
	5	59	32.8
การอ่านหนังสือเรียนช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่เรียน	1	0	0
	2	6	3.3
	3	39	21.7
	4	73	40.6
	5	62	34.4

การอ่านหนังสือเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนได้จริง	1	2	1.1
	2	11	6.1
	3	57	31.7
	4	65	36.1

	5	45	25.0
การอ่านหนังสือเรียนทำให้ทราบข้อมูลที่แม่นยำ	1	0	0
	2	2	1.1
	3	28	15.6
	4	84	46.7
	5	66	36.7
การอ่านหนังสือเรียนช่วยให้แบ่งปันความรู้กับผู้อื่นได้	1	0	0
	2	1	0.6
	3	31	17.2
	4	92	51.1
	5	56	31.1
การอ่านหนังสือเรียนช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง	1	0	0
	2	1	0.6
	3	50	27.8
	4	78	43.3
	5	51	28.3
การอ่านหนังสือเรียนช่วยสร้างความบันเทิง	1	0	0
	2	7	3.9
	3	44	24.4
	4	83	46.1
	5	46	25.6

การอ่านหนังสือเรียนช่วยให้รู้สึกอยากเรียน	1	1	0.6
	2	9	5.0
	3	63	36.7
	4	69	38.3
	5	35	19.4
การอ่านหนังสือเรียนทำให้เกิดความเครียด	1	4	2.2

	2	31	17.2
	3	67	37.2
	4	52	28.9
	5	26	14.4

จากตารางที่ 4 สามารถอธิบายเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาต่อการอ่านหนังสือเรียนได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่จะเริ่มจากการอ่านหนังสือเรียนช่วยเพิ่มพูนความรู้ได้ จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 และ การอ่านหนังสือเรียนช่วยให้แบ่งปันความรู้กับผู้อื่นได้ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 และ การอ่านหนังสือเรียนทำให้เกิดความเครียด จำนวน 67 และ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 37.2 และ 17.2 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การอ่านหนังสือเรียนช่วยเพิ่มพูนความรู้ นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่า การอ่านหนังสือเรียนช่วยให้แบ่งปันความรู้กับผู้อื่นได้ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือเรียนของนักศึกษา เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนและการเข้าสังคมในรั้วมหาวิทยาลัยของนักศึกษานั้นเอง ดัง ที่เราทราบกันดีว่าหนังสือเรียนเป็นหนังสือประเภทเน้นเนื้อหา จึงส่งผลให้ผู้อ่านเกิดภาวะความเครียดได้โดยง่าย แต่ในแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหนังสือเรียนทำให้เกิดความเครียดเล็กน้อยถึงปานกลาง นั่นหมายถึงว่า ตัวนักศึกษาต่างรู้ดีว่าการอ่านหนังสือเรียนก่อให้เกิดความเครียดแต่ก็เลือกที่จะอ่าน เนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญของหนังสือเรียนที่นอกจากจะมีเนื้อหาที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ได้แล้ว ยังสามารถช่วยให้แบ่งปันความรู้กับผู้อื่นได้อีกด้วยนั่นเอง

แต่ถึงกระนั้นความคิดเห็นดังกล่าวยังทำให้ทราบเห็นถึงทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อหนังสือเรียนที่ว่า การอ่านหนังสือเรียนช่วยให้ได้รับการยอมรับการสังคม กล่าวคือ การแบ่งปันความรู้กับผู้อื่นเปรียบเสมือนการผูกมิตรในชั้นเรียน ได้รับการยอมรับและนับถือจากเพื่อนร่วมชั้น และสามารถพูดคุยเนื้อหาของหนังสือที่เรียนกับผู้อื่นได้โดยไม่แปลกแยกจากกลุ่ม ดังนั้น หนังสือเรียนนอกจากจะเอื้อประโยชน์ในการแสวงหาความรู้แล้วนั้น ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ได้รับการยอมรับการสังคมในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

4.1.2.3 แรงจูงใจในการอ่านหนังสือ

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านแรงจูงใจในการอ่านหนังสือของนักศึกษาที่มีต่อปัจจัยด้านหนังสือของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 1/2567 สาขาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง มีทั้งหมด 10 ข้อย่อย ดังจะสามารถดูรายละเอียดได้ในตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แรงจูงใจในการอ่านหนังสือของนักศึกษา จำแนกตามปัจจัยด้านหนังสือ

แรงจูงใจในการอ่านหนังสือของนักศึกษา	คะแนน	จำนวนคน	ร้อยละ
หน้าปกหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	1	1	0.6
	2	1	0.6
	3	44	24.4
	4	67	37.2
	5	67	37.2
การออกแบบรูปเล่มมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	1	0	0
	2	2	1.1
	3	37	20.6
	4	79	43.9
	5	62	34.4
รูปแบบตัวหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	1	0	0
	2	6	3.3
	3	52	28.9
	4	74	41.1
	5	48	26.7
ขนาดของหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	1	0	0
	2	9	5.0
	3	42	23.3
	4	94	52.2
	5	35	19.4
จำนวนเลขหน้าของหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	1	4	2.2
	2	6	3.3
	3	60	33.3
	4	72	40.0
	5	38	21.1
ราคาของหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	1	2	1.1

	2	9	5.0
	3	57	31.7
	4	71	39.4
	5	41	22.8
ชื่อผู้แต่งมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	1	12	6.7
	2	18	10.0
	3	82	45.6
	4	41	22.8
	5	27	15.0
ชื่อสำนักพิมพ์มีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	1	17	9.4
	2	25	13.9
	3	71	39.4
	4	46	25.6
	5	21	11.7

จำนวนครั้งที่พิมพ์หนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	1	23	12.8
	2	26	14.4
	3	68	37.8
	4	43	23.9
	5	20	11.1
รางวัลการันตีคุณภาพหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	1	25	13.9
	2	24	13.3
	3	38	21.1
	4	63	35.0
	5	30	16.7

จากตารางดังกล่าว จะเห็นได้ว่า แรงจูงใจในการอ่านหนังสือของนักศึกษาส่วนใหญ่ เริ่มจาก หน้าปกหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 37.2 ในระดับ และ ขนาดของหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือ จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 ในระดับ และ ชื่อผู้แต่งมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 45.6 และ จำนวนครั้งที่พิมพ์หนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 และ รางวัลการรังสรรค์คุณภาพหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมด

จากผลการวิเคราะห์สามารถกล่าวได้ว่า แรงจูงใจที่มีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของนักศึกษาส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับหน้าปกหนังสือ และขนาดหรือความหนาบางของหนังสือ แสดงให้เห็นว่า หน้าปกหนังสือที่ได้รับการออกแบบให้มีเอกลักษณ์ ดึงดูดสายตาของผู้อ่าน และขนาดของหนังสือที่มีความพอดี สามารถช่วยสร้างแรงจูงใจในการอ่านของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ชื่อผู้แต่งหนังสือเองก็มีส่วนสำคัญในการสร้างแรงจูงใจในการอ่านหนังสือด้วย กล่าวคือ เทคนิคหรือวิธีการเขียนที่น่าสนใจ และเข้าใจรรถรสก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการอ่านหนังสือได้ด้วยเช่นกันนั่นเอง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า จำนวนครั้งที่พิมพ์หนังสือ และรางวัลการรังสรรค์คุณภาพหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือ น้อยถึงน้อยที่สุด แต่ถึงกระนั้นก็ยังถือว่ามีส่วนช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการอ่าน ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยด้านหนังสือที่มีผลต่อแรงจูงใจในการเลือกอ่านหนังสือ และหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษานั้นเอง

4.1.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในส่วนของแบบสอบถามส่วนนี้ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อวัดความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านอื่น ๆ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ที่มีต่อแบบสอบถาม โดยผลลัพธ์ที่ได้คือ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการอ่านหนังสือ และทัศนคติหรือแรงจูงใจด้านอื่นๆ ของนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 69.4 และนักศึกษาที่ไม่มีความคิดเห็นเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 30 ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาที่แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 0.6 ของทั้งหมด

4.2 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ หมายถึง สภาวะที่เอื้อ เกื้อหนุน เป็นองค์ประกอบร่วมต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง โดยผู้วิจัยสามารถแบ่งประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อ

พฤติกรรมการอ่านหนังสือ และปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ ดังจะได้อธิบายขยายความต่อไปนี้

4.2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ

ปัจจัยส่วนบุคคลเกิดจากปัจจัยภายใน ซึ่งก็คือตัวของผู้ศึกษานักศึกษาเอง และปัจจัยภายนอกที่เป็นสภาวะแวดล้อมให้เกิดพฤติกรรมการอ่านหนังสือ โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล จากประสบการณ์อ่านหนังสือของนักศึกษา ประเภทหนังสือที่นักศึกษาเลือกอ่าน และช่วงเวลาที่นักศึกษาเลือกอ่านหนังสือ โดยสามารถอธิบายได้ให้เห็นชัดเจนได้ตามตารางที่ 6-7 ข้างดังนี้

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การอ่าน

ปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน/180 คน	ร้อยละ
ประสบการณ์ การอ่านหนังสือ	หนังสือภาษาไทย	20	33.3
	หนังสือภาษาอังกฤษ	20	33.3
	หนังสือภาษาอื่นๆ	20	33.3
	รวม	60	100
	หนังสือที่เน้นเนื้อหา	20	33.3
	หนังสือที่เน้นรูปภาพ	10	16.7
	หนังสือที่เน้นตัวเลข	20	33.3
	อื่นๆ	10	16.7
	รวม	60	100

ในส่วนของประสบการณ์การอ่านหนังสือของนักศึกษา จะเห็นได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อ่านหนังสือภาษาไทย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 อ่านหนังสือภาษาอังกฤษ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และอ่านหนังสือภาษาอื่นๆ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รวมถึงเลือกอ่านหนังสือที่เน้นรูปภาพเป็นส่วนใหญ่ โดยคิดเป็นร้อยละ 16.7 อ่านหนังสือที่เน้นเนื้อหา คิดเป็นร้อยละ 33.3 อ่านหนังสือที่เน้นตัวเลข คิดเป็นร้อยละ 33.3 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 16.7 ของจำนวนตัวเลือกทั้งหมด

นอกจากนี้ ประเภทของหนังสือที่นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอ่านมากที่สุด คือ หนังสือเรียน/ตำรา จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17 หนังสือการ์ตูน, นวนิยาย/เรื่องสั้น จำนวน 66 คน เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.8 และหนังสือพิมพ์ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 ในส่วนของช่วงเวลาที่นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอ่านหนังสือมากที่สุด คือ ช่วงกลางคืน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 23.4 อ่านช่วงเย็น จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.5 และอ่านช่วงสาย จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 ตามลำดับ ตามตารางข้างใต้

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา ประเภทของหนังสือ และช่วงเวลาที่ย่านหนังสือ

ประเภทหนังสือ	หนังสือเรียน/ตำรา	15	25.0
	หนังสือพิมพ์	7	11.7
	หนังสือสารคดี	8	13.3
	หนังสือทั่วไป	11	18.3
	นิตยสาร/วารสาร	12	20.0
	นวนิยาย/เรื่องสั้น	3	5.0
	หนังสือการ์ตูน	4	6.7
	อื่นๆ	0	0.0
รวม		60	100
ช่วงเวลาอ่านหนังสือ	ช่วงเช้าตรู่	10	15.4
	ช่วงสาย	10	15.4
	ช่วงกลางวัน	20	30.8
	ช่วงบ่าย	5	7.7
	ช่วงเย็น	10	15.4
	ช่วงกลางคืน	10	15.4
รวม		65	100

จากตารางดังกล่าว ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประสบการณ์การอ่านหนังสือที่หลากหลาย หรือความชอบส่วนบุคคลมีส่วนช่วยให้เกิดพฤติกรรมการอ่านหนังสือ นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอ่านหนังสือในเวลากลางคืน ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เงียบสงบและไม่รบกวนการอ่านหนังสือ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความชอบส่วนตัวอันเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยส่วนบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษานั้นเอง

4.2.2 ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 2566 สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง เป็นผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ จำนวนทั้งหมด 180 คน ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษา สามารถดูได้จากตารางที่ 8 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของนักศึกษา จำแนกตามผู้ที่มีส่วนต่อการเลือกอ่านหนังสือ

สังคมการอ่าน		จำนวน/60 คน	ร้อยละ
ผู้ที่มีส่วนต่อการเลือกอ่านหนังสือ	ตัวนักศึกษาเอง	13	20.0
	บิดา-มารดา	12	18.5
	พี่น้องของนักศึกษา	11	17.0
	อาจารย์ผู้สอน	14	21.5
	เพื่อน	15	23.1
	รุ่นพี่	7	10.8
	อื่นๆ	0	0.0
รวม		330	100
สังคมการอ่านหนังสือ	อ่านเพียงลำพัง	125	41.1
	อ่านกับพี่น้อง	47	15.5
	อ่านกับบิดามารดา	6	2
	อ่านกับเพื่อนร่วมสาขา	78	25.7
	อ่านกับเพื่อนต่างสาขา	29	9.5
	อ่านกับรุ่นพี่	19	6.3
	อื่นๆ	0	0
รวม		82	100
สถานที่อ่านหนังสือ	ที่พัก	118	34.0
	ห้องเรียน	51	14.7
	ห้องสมุด	49	14.1
	ร้านหนังสือ	42	12.1

ร้านกาแฟ	68	19.6
ร้านนั่งบริเวณมหาลัย	17	4.9
สถานที่อื่นๆ	2	0.6
รวม	77	100

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่า ผู้มีส่วนสำคัญในการเลือกอ่านหนังสือส่วนใหญ่ คือ ตัวนักศึกษาเอง (130 คน) คิดเป็นร้อยละ 39.4 ของจำนวนตัวเลือกทั้งหมด รองลงมาคือเพื่อน (90 คน) และบิดามารดา (42 คน) คิดเป็นร้อยละ 27.3 และ 12.7 ตามลำดับ โดยในจำนวนนักศึกษา 180 คน นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอ่านหนังสือเพียงลำพังมากที่สุด (125 คน) คิดเป็นร้อยละ 41.1 อ่านกับเพื่อนร่วมสาขา (78 คน) คิดเป็นร้อยละ 25.7 และ อ่านกับพี่น้อง (47 คน) คิดเป็นร้อยละ 15.5 นอกจากนี้ ในส่วนของสถานที่ที่นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอ่านหนังสือมากที่สุด คือ หอพัก (118 คน) คิดเป็นร้อยละ 34.0 ร้านกาแฟ (68 คน) คิดเป็นร้อยละ 19.6 และห้องเรียน (51 คน) คิดเป็นร้อยละ 14.7 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึง สังคมการอ่านหนังสือของนักศึกษาส่วนใหญ่ที่ค่อนข้างชอบความเป็นส่วนตัวสำหรับการอ่านหนังสือ กล่าวคือ การอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องใช้สมาธิเป็นอย่างมาก เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมถึงอารมณ์ร่วมหรือสุนทรียในการอ่านหนังสือถือเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญของนักศึกษา แสดงให้เห็นว่า การอ่านหนังสือจำเป็นต้องอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านหนังสือ ประสิทธิภาพในการอ่านหนังสือจึงจะมีมากที่สุด ดังนั้น ปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือนั่นเอง

4.2.3 ปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ

นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีการศึกษา 2566 สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง เป็นผู้ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ จำนวนทั้งหมด 180 คน ในการวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ ตามทัศนคติและแรงจูงใจในการอ่านหนังสือของนักศึกษา สามารถดูได้จากตารางที่ 9-12 ต่อไปนี้

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านทัศนคติและแรงจูงใจของนักศึกษา ในภาพรวม

ทัศนคติและแรงจูงใจของนักศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ทัศนคติที่มีต่อการอ่านหนังสือ	4.028	0.783	มาก
ทัศนคติที่มีต่อการอ่านหนังสือเรียน	3.941	0.732	มาก

ปัจจัยด้านหนังสือที่มีผลต่อแรงจูงในการอ่านหนังสือ	3.629	0.960	มาก
รวม	3.866	0.825	มาก

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่าว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิค สันกำแพง มีปัจจัยในการเลือกอ่านหนังสือ ทั้งในภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับ มาก โดยทัศนคติที่มีผลต่อการอ่านหนังสือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.028, S.D. = 0.783) รองลงมาคือทัศนคติที่มีต่อการอ่านหนังสือเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.941, S.D. = 0.732) ส่วนปัจจัยด้านหนังสือที่มีผลต่อแรงจูงในการอ่านหนังสือ มีค่าเฉลี่ยต่ำ สุดคือ ($\bar{x}$ = 3.629, S.D. = 0.960) โดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในรายด้านได้แจกแจงไว้ในตารางที่ 7, 8, 9 ด้านล่างนี้

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการอ่านหนังสือ

ทัศนคติที่มีต่อการอ่านหนังสือ	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
การอ่านหนังสือช่วยพัฒนาทักษะการอ่าน	4.46	0.655	มาก
การอ่านหนังสือช่วยให้เกิดองค์ความรู้	4.28	0.671	มาก
การอ่านหนังสือช่วยให้เกิดความเข้าใจ	4.23	0.776	มาก
การอ่านหนังสือช่วยสร้างความบันเทิง	3.96	0.783	มาก
การอ่านหนังสือช่วยผ่อนคลายความเครียด	3.93	0.839	มาก
การอ่านหนังสือช่วยให้ได้รับการยอมรับจากสังคม	3.67	0.832	มาก
การอ่านหนังสือช่วยให้ทันข้อมูลข่าวสาร	3.99	0.766	มาก
การอ่านหนังสือช่วยให้มีสมาธิ	3.87	0.798	มาก
การอ่านหนังสือช่วยให้รู้สึกมั่นใจในตนเอง	3.78	0.873	มาก
การอ่านหนังสือช่วยให้ได้รับความรู้ที่ถูกต้อง	4.11	0.888	มาก
รวม	4.028	0.783	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ล้านนา เชียงใหม่ มีทัศนคติต่อการอ่านหนังสือในภาพรวมอยู่ในระดับ ($\bar{x}$ = 4.028, S.D. = 0.783) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีความคิดเห็นว่า การอ่านหนังสือช่วยพัฒนาทักษะการอ่าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.46, S.D. = 0.655) รองลงมาคือการอ่านหนังสือช่วยให้เกิดองค์ความรู้ ($\bar{x}$ =

4.28, S.D. = 0.671) และการอ่านหนังสือช่วยให้เกิดความเข้าใจ ($\bar{x}$ = 4.23, S.D. = 0.776) ส่วนการอ่านหนังสือช่วยให้ได้รับการยอมรับจากสังคม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ = 3.67, S.D. = 0.832)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการอ่านหนังสือเรียน

ทัศนคติที่มีต่อการอ่านหนังสือเรียน	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
การอ่านหนังสือเรียนช่วยเพิ่มพูนความรู้	4.17	0.818	มาก
การอ่านหนังสือเรียนช่วยให้มีผลการเรียนที่ดี	4.09	0.775	มาก
การอ่านหนังสือเรียนช่วยให้เข้าใจเนื้อหาที่เรียน	4.06	0.833	มาก
การอ่านหนังสือเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนได้จริง	3.78	0.931	มาก
การอ่านหนังสือเรียนทำให้ทราบข้อมูลที่แม่นยำ	4.19	0.731	มาก
การอ่านหนังสือเรียนช่วยให้แบ่งปันความรู้กับผู้อื่นได้	4.13	0.701	มาก
การอ่านหนังสือเรียนช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง	3.99	0.766	มาก
การอ่านหนังสือเรียนช่วยสร้างความบันเทิง	3.93	0.809	มาก
การอ่านหนังสือเรียนช่วยให้รู้สึกอยากเรียน	3.71	0.855	มาก
การอ่านหนังสือเรียนทำให้เกิดความเครียด	3.36	1.001	ปานกลาง
รวม	3.941	0.732	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง มีทัศนคติต่อการอ่านหนังสือเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x}$ = 3.941, S.D. = 0.732) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากและปานกลาง โดยการอ่านหนังสือเรียนทำให้ทราบข้อมูลที่แม่นยำ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 4.19, S.D. = 0.731) รองลงมาคือการอ่านหนังสือเรียนช่วยเพิ่มพูนความรู้ ($\bar{x}$ = 4.17, S.D. = 0.818) และการอ่านหนังสือเรียนช่วยให้แบ่งปันความรู้กับผู้อื่นได้ ($\bar{x}$ = 4.13, S.D. = 0.701) ส่วนการอ่านหนังสือเรียนทำให้เกิดความเครียด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ = 3.36, S.D. = 1.001)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจในการอ่านหนังสือของนักศึกษา

ปัจจัยด้านหนังสือที่มีผลต่อแรงจูงใจในการอ่านหนังสือ	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
หน้าปกหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	4.10	0.826	มาก
การออกแบบรูปเล่มมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	4.12	0.764	มาก
รูปแบบตัวหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	3.91	0.828	มาก
ขนาดของหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	3.86	0.782	มาก
จำนวนเลขหน้าของหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	3.74	0.904	มาก
ราคาของหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	3.78	0.894	มาก
ชื่อผู้แต่งมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	3.29	1.055	ปานกลาง
ชื่อสำนักพิมพ์มีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	3.16	1.104	ปานกลาง
จำนวนครั้งที่พิมพ์หนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	3.06	1.159	ปานกลาง
รางวัลการันตีคุณภาพหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือของท่าน	3.27	1.281	ปานกลาง
รวม	3.629	0.960	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง มีแรงจูงใจในการอ่านหนังสือ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.629$, S.D. = 0.960) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากและปานกลางในสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยการออกแบบรูปเล่มมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.12$, S.D. = 0.764) รองลงมาคือหน้าปกหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือ ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.826) และรูปแบบตัวหนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือ ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.828) ส่วนจำนวนครั้งที่พิมพ์หนังสือมีผลต่อการเลือกอ่านหนังสือ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 3.06$, S.D. = 1.159)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ

- 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาในระดับประกาศวิชาชีพ สาขาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาในระดับประกาศวิชาชีพ สาขาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง

วิธีการดำเนินการวิจัย

- 1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) ศึกษากรอบคิดทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัย
- 3) นำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามที่สอดคล้องกับกรอบคิดทฤษฎี
- 4) นำแบบสอบถามฉบับร่างส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ปรับปรุง และแก้ไข
- 5) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และแจกแบบสอบถามให้นักศึกษา
- 6) สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ
- 7) จัดพิมพ์รูปเล่มที่สมบูรณ์

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 2 สาขาสาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง พบว่า พฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอ่านหนังสือภาษาไทย และเป็นหนังสือที่เน้นเนื้อหาของหนังสือส่วนใหญ่ เลือกอ่านหนังสือเพียงลำพัง โดยส่วนใหญ่จะเลือกอ่านหนังสือที่หอพัก ในช่วงเวลาว่าง ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษามากที่สุด คือ ปัจจัยทาง

เพศและปัจจัยทางการศึกษา ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษามากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสถานที่ และปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก เท่าๆ กัน

ในส่วนของการเปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมก่านอ่านหนังสือของนักศึกษา สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง หลากหลายทางการอ่านมาก ดังนั้น ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและการศึกษา และปัจจัยทางจิตวิทยามีผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือของนักศึกษา นอกจากนี้ยังเห็นได้ชัดเจนเป็นอย่างยิ่งว่า ปัจจัยทางเพศและปัจจัยทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมการอ่านหนังสือที่แตกต่างกันออกไปด้วยเช่นกันนั่นเอง

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการอ่านหนังสือ เพื่อช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักศึกษา และเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการการอ่านหนังสือของนักศึกษา นอกเหนือจากการเพิ่มองค์ความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาแล้ว นักศึกษาส่วนใหญ่ยังคงเห็นคุณค่าของการอ่านหนังสือในยุคที่มุ่งให้คุณค่าของเทคโนโลยี รวมถึงยังคงมีทัศนคติเกี่ยวกับการอ่านหนังสือจากการปลูกฝังในอดีตที่ว่า “ผู้ที่อ่านหนังสือได้คือผู้ที่มีการศึกษา”

5.2.2 นักศึกษา สาขาช่างยนต์ วิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ส่วนใหญ่ ปวช.ปี2 เลือกอ่านหนังสือที่เน้นตัวเลข เนื่องจากว่าสาขาวิชาที่เรียนตามหลักสูตรส่วนใหญ่ เนื้อหาในหนังสือค่อนข้างไปทางการคำนวณจึงเลือกอ่านหนังสือที่เน้นตัวเลขตามความเคยชิน และเพื่อพัฒนาศักยภาพในการคิดคำนวณนั่นเอง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 การศึกษาเกี่ยวกับกรอบคิดทฤษฎีพฤติกรรมและแรงจูงใจ สามารถในสาขาวิชาแขนงอื่นๆ ได้ต่อไป

5.3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่าน สามารถเพิ่มข้อมูลเพื่อใช้ในการทำวิจัยอื่นๆ ได้ต่อไป